

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Andrea Kratochvílová

**Vznik a vývoj Vlámského bloku - Vlámského
zájmu
Extrémní pravice či populistická strana**

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Andrea Kratochvílová**

Vedoucí práce: **doc. PhDr. Rudolf Kučera, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Bibliografický záznam

Kratochvílová, Andrea. *Vznik a vývoj Vlámského bloku - Vlámského zájmu. Extrémní pravice či populistická strana?* Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, 2009. 57 s. Vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Rudolf Kučera, CSc.

Anotace

Bakalářská práce “Vznik a vývoj Vlámského bloku - Vlámského zájmu. Extrémní pravice či populistická strana.” pojednává o belgické politické straně Vlaams Blok/Vlaams Belang, jež bývá obviňována z pravicového extremismu. Z tohoto důvodu byl Vlámský blok roku 2004 rozpuštěn Ghentským verdiktem a jeho nástupkyní se stala strana Vlámský zájem, jež má téměř identický program a i představitelé strany zůstali totožní. VB usiluje o rozdělení země převážně z toho důvodu, že Flandry jsou bohatší částí země a mají tedy pocit, že doplácují na chudší Valonii. Dále je tu jazyková odlišnost. Strana dává za příklad pro své rozdělení rozpad Československa. Přestože VB získává stále větší podporu voličů, tradiční politické strany s ním odmítají komunikovat a přizvat ho k vládě. Toto může straně paradoxně pomoci u voličů, jelikož ji mohou vidět jako mučedníka. Navíc ti, kteří jí svěří svůj hlas mohou být rozhořčeni, že strana, jíž podpořili, nemůže vládnout. VB si tedy u obyvatelstva získává stále větší sympatie a to převážně díky své imigrační politice a požadavkům na větší bezpečnost. Jednotícím prvkem Belgie a možným důvodem proč je země stále ještě pohromadě je osoba panovníka a také názor většiny obyvatelstva, ať už valonského či vlámského. Práce se tedy zabývá Vlámským blokem (Vlaams Blok) a jeho nástupcem Vlámským zájmem (Vlaams Belang), osvětluje politický program strany i její úspěch a snaží se přiblížit důvody proč je strana stále úspěšnější a dojít k závěru, či se jedná o stranu pravicově extrémistickou či populistickou. Pro Vlámský blok i Vlámský zájem budu používat zkratku VB, jež vychází z originálního názvu obou politických stran.

Annotation

The thesis “Origin and development of the Vlaams Blok - Vlaams Belang. Extreme right-wing or populist party.” deals with a Belgian political party Vlaams Blok/Vlaams Belang, which has been often accused of right-wing extremism. That was the main reason behind the dissolution of the Vlaams Blok in 2004 by the verdict of Ghent, but it was soon substituted by a similar political party Vlaams Belang, which has an identical program and leadership. VB’s primary goal remains the division of the country, mainly because Flanders, the richer part of Belgium, are feeling that the poorer part of the country (Valonia) are holding them back. Another reason behind the fight for division is the language differences. The party often uses the division of Czechoslovakia as a reference. Even though VB has a constantly growing base of supporters, the traditional parties refuse to accept it into a dialogue or share the ruling of the country with it. Paradoxically, this can turn out to be a helpful act for VB, as it might turn the party into a sort of a martyr in the eyes of the public. More than that, those who voted for VB, might become angry, because the party they voted for cannot officially take part in ruling the country. Thus, VB is gaining more and more popularity among general people, mostly because of their immigration policies and requests for stronger security. The unifying element in Belgium and the main reason why is the country holding together is the personality of the ruler and also the major opinion of general public, both Walloon or Flemish. This paper examines the party of Vlaams Blok and its successor Vlaams Belang. It reveals the political program of the party and its success, while trying to illustrate why is the party constantly getting more popular. The paper will also reach a conclusion, if the party can be called extreme right-wing or populist. I will be using an abbreviation VB for both names Vlaams Blok and Vlaams Belang, which comes from the original name of both parties.

Klíčová slova

Vlámský blok, Vlámští zájem, Belgie, extremismus, extrémní pravice, populismus

Keywords

Vlaams Belang, Vlaams Blok, Belgium, extremism, extreme right, populism

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 5. 1. 2010

Andrea Kratochvílová

Obsah

Úvod.....	7
1. Vymezení pojmů.....	8
1.1 Extremismus.....	8
1.2 Populismus.....	9
1.3 Nacionalismus.....	9
2. Politické uspořádání Belgie.....	9
2.1 Politický a stranický systém.....	10
2.2 Belgie jako konsociační demokracie.....	17
2.3 Ústava.....	19
3. Historie extrémní pravice v Belgii.....	19
4. Vlámský blok.....	20
4.1 Historie a vývoj strany.....	20
4.2 Struktura strany.....	26
4.3 Program strany.....	27
4.4 Přeměna strany ve Vlámský zájem.....	40
5. Reakce ostatních vlámských stran na Vlámský blok.....	41
6. Egmontský pakt.....	46
7. Volby.....	47
7.1 Volební systém.....	47
7.2 Voličstvo Vlámského bloku.....	48
Závěr.....	49
Příloha 1.....	54
Příloha 2.....	55
Příloha 3.....	56

Úvod

V této práci bych se zabýval belgickou politickou stranou, která budí rozporuplné pocity. Jedná se o stranu, jež původně vznikla v roce 1977 (1978), poté byla roku 2004 rozpuštěna soudním verdiktem, z důvodu obvinění z rasismu a extremismu a dále pak obnovena pod názvem Vlámský zájem. Ovšem představitelé této strany zůstali stejní a téměř identický zůstal i stranický program.

Strana získává ve volbách stále více hlasů, což je způsobeno nespokojeností obyvatel převážně s imigrační politikou země, jelikož Vlámský zájem se proti imigrantům staví velice tvrdě. Dále si strana získává příznivce mezi vlámským obyvatelstvem tím, že vystupuje pro rozdělení Belgie, zastává názor, že Vlámové doplácí na zbytek Belgie, jelikož jsou bohatším regionem. Z názorů valonské části obyvatelstva lze vyvodit uznání, že vlámský region je bohatší, ale o rozdělení Belgie zájem nemá.

Štěpení na základě jazykové linie se začalo projevat v 60. letech 20. století, kdy se jazyková otázka stala aktuální. Vlámové pocítují jakousi křivdu již z historie, která vyplývala z jejich pocitu, že země byla ve vleku Francie, kdy hlavně valonská část obyvatelstva prosazovala oddělení země od Nizozemí, k čemuž došlo roku 1830, po belgické revoluci.

Vlámové byli od té doby velice znevýhodňováni. Jazykem učenců, kultury a vzdělanosti byla francouzština, dokonce i vlámské obyvatelstvo z vyšší společnosti mluvilo francouzsky. Naopak vlámsčina byla jazykem sedláků a nižších vrstev. Co se týče vojska, byl důstojnický sbor za první světové války frankofonní, zatímco zbytek vojska hovořil vlámsky. Tato skutečnost měla za následek vznik frontového hnutí, neformální organizace vlámskojazyčných vojáků, kteří chtěli spravedlivou a rovnoprávnou Belgii. Zde pak proběhl tzv spor o náhrobky, kdy symbol náhrobku je dodnes znakem vlámského hnutí. Má podobu keltského kříže s písmeny AVV, což znamená *všechno za Flandry* a VVK, tedy *Flandry Kristovy*.

Dá se tedy pochopit jakýsi vlámský pocit zadostiučinění v současné době, kdy Vlámové jsou početně větší skupinou a jejich region Flandry, je bohatším než Valonsko. Navíc došlo i k jazykovému zrovnoprávnění. V historii to vypadalo s jazyky v Belgii i tak, že každý Vlám byl nucen mít jako druhý jazyk francouzštinu a každý Valon si mohl vybrat zda chce, aby jeho druhým jazykem byla vlámsština či angličtina. Většina z nich volila angličtinu.

V historii byla francouzština jazykem vzdělanosti. Z toho důvodu Valoni nechtěli přistoupit na to, aby se pro ně povinným jazykem stala vlámsština. Měli pocit - proč se učit něco navíc, když jejich jazyk je ten, kterým mluví všichni. Z toho lze pochopit současnou nechuť Vlámů komunikovat francouzsky. Pokud navštívíte Flandry, jídelní lístky ve většině restaurací budou ve vlámsčině či angličtině. Francouzštinu tam nenajdete.

Ráda bych se tedy v této práci zabývala Vlámským zájmem, jeho předchůdcem Vlámským blokem a s nimi souvisejícími tématy. Zhruba bych také vysvětlila pojmy, které s tématem souvisí a dále bych načrtla belgický politický a stranický systém.

1. Vymezení pojmů

1.1 Extremismus

Pojem extremismus pochází z latinského slova “extremus” a označuje nejbližší pozici. Pokud tedy mluvíme o člověku, jde o jeho krajní chování a výstřední postoj. Současná politologie vnímá extrém jako krajní odchýlení od již zavedených společensko-politických norem.¹ Obvykle je extremismus chápán jako ideologie či aktivita, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému a jež má za cíl jeho likvidaci a náhradu svou variantou.² V 19. století byl expanzivní nacionalismus pomalu spojován s rasismem do ideového

¹ DANICS, Š. (2003). *Extremismus*. Praha: TRITON, s. 10-11.

² CHARVÁT, J. (2007). *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, s. 21.

konglomerátu. V důsledku pak tato teorie představuje základy pro přesvědčení, že tím nejlepším je vůdcovský princip a odmítnutí demokratických principů. Významnou roli při formování krajní pravice sehrál i komunismus. Ke vzniku zárodku dnešní formy extrémní pravice došlo poté, když se ukázalo, že v bolševickém Rusku je mnoho Židů komunisty. Ovšem myšlenky krajní pravice byly inspirovány i socialismem.³

1.2 Populismus

Jako populismus bývá označována tendence odvolávat se na “vůli lidu”. Politici ho využívají jak k získání, tak k udržení moci. Jejich program nebývá většinou ideologický a jeho základem jsou často sliby, že budou vyřešeny nejnaléhavější problémy. Politici se v tomto případě obracejí často přímo k lidu, a to bez ohledu na tradiční politické metody a postupy. Popularita bývá získávána převážně díky rétorice, která je založena na kritice vládnoucí elity a díky umění říkat to, co chtějí lidé slyšet.⁴

1.3 Nacionalismus

Nacionalismus je ideologií, jenž bývá základem většiny směrů krajní pravice, ale ovlivnil též krajní levice. Moderní nacionalismus pak vychází z představy, že lidstvo je přirozeně tvořeno jednotlivými národy a ty mají svá specifika. Přirozené uspořádání proto vychází z jednotlivých národů, jež jsou definovány na základě jazyka, kultury a území. Středem politické organizace má být národ, respektive národní stát. Pro nacionalisty je tedy cílem stav, kdy hranice etnická, jazyková i kulturní splyne v jednu.⁵

2. Politické uspořádání Belgie

Belgie je od roku 1830, kdy vznikla, dědičnou parlamentní monarchií. Její první ústava byla přijata v roce 1831. Král dle ní stojí nad nábožeskými či národnostními zájmy, nad politickými názory a debatami či ekonomickými zájmy. Stává

³ CHARVÁT, J. (2007). *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál s. 64.

⁴ ŽALOUDEK, K. (2004). *Encyklopedie politiky*. Praha: Libri, s. 125.

⁵ CHARVÁT, J. (2007). *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál s. 29-32.

se tedy poté arbitrem a ochráncem nezávislosti a jednoty země. A proč Belgičané v historii nenavrhli, aby se země stala republikou? Odmítli ji z taktického důvodu, jelikož krom Britů by republiku nikdo nepodpořil. Pro Belgičany nastala chvíle hledání nového krále, oslovili bratra francouzského krále, ale tato varianta se nelíbila Anglii. Proto navrhla Leopolda Sasko-Koburského, který byl spřízněn se všemi evropskými rody a tato dynastie vládne v Belgii dodnes. Současný král Albert II. je již šestým belgickým panovníkem a své funkce se ujal 9. srpna 1993. Jeho manželkou je Donna Paola Ruffo di Calabria. Spolu mají tři děti a celkem jedenáct vnoučat.⁶

2.1 Politický a stranický systém

Belgický stranický systém je velice pestrý. Na politickém životě se zde podílí velké množství relevantních politických stran. Tento systém je umocněn velkým množstvím regionálních stran, jež tvoří regionální systém. Tyto strany pak působí pouze v regionu odkud pochází. Roztříštěnost belgické politické scény je do velké míry způsobena i absencí relevantní celobelgické strany. Nemožnost vzniku takovéto strany je ovlivněna i existencí tzv. dvojíček, případně trojiček, pokud bereme v úvahu i německy mluvící obyvatelstvo.⁷

Současný belgický politický systém, jež se vyznačuje velkým množstvím relevantních politických stran, vznikl pozvolnou erozí bipartismu. Druhá polovina 19. století se vyznačovala soubojem dvou proudů, reprezentovaných politickými stranami. Na té jedné stáli klerikální katolíci a na druhé sekulární či téměř proticírkevní liberálové. Na přelomu 19. a 20. století pak došlo ke vzniku třetí politické síly, již byla socialistická strana. Tento systém pak fungoval téměř do šedesátých let minulého století.⁸

Pro systém těchto tří stran bylo velice důležité tzv. pilířování, kdy společnost byla rozdělena do třech skupin - pilířů, které byly soustředěny okolo výše

⁶ The Belgian Monarchy. Dostupné z: URL: <<http://www.monarchie.be/>> [2009-12-21]

⁷ SOKOL, P. (25. 10. 2001). *Proměny belgického stranického systému*. Dostupné z: URL: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=439> [2009-12-03]

⁸ SOKOL, P. (25. 10. 2001). *Proměny belgického stranického systému*. Dostupné z: URL: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=439> [2009-12-03]

jmenovaných politických stran. V rámci těchto pilířů byly zřízeny též organizace, jež se měly o člověka starat vlastně po celý jeho život. Vzájemná neprostupnost a oddělenost pilířů dala možnost vzniku systému konsociační demokracie. Katolická strana měla v tomto systému převahu, ale pouze výjimečně docházelo ke vzniku jednobarevné vlády. Tento systém byl nakonec rozbit jazykovou otázkou, vzhledem k tomu, že začaly vznikat jazykově podmíněné regionální strany. Později v roce 1954 vznikla strana s dnešním názvem *Volksunie, VU* (Lidový svaz). Strana požadovala větší práva pro vlámsky hovořící Belgičany. Také žádala změnu uspořádání Belgie na federaci, s Bruslem jako společným federálním územím. Strana se dokonce dostala v roce 1977 do belgické vlády. A právě tato událost ovlivnila vznik další nacionalistické strany, již byl *Vlámský blok*, který vznikl roku 1977 (1978) spojením dvou skupin, jež odmítly vstup VU do vlády. VB k požadavkům VU dále připojil krajně pravicový program a šel až k požadavku samostatného Vlámského státu, jež by se mohl případně spojit s Nizozemskem. Stojí určitě za zmínku, že požadavek na federalizaci země vzešel z vlámské komunity, jež byla početně daleko významnější. S přihlédnutím k historickému vývoji to ale není nikterak překvapující, jelikož země vznikla ve třicátých letech 19. století jako stát s přednostním postavením frankofonních. Flandry se postupem času staly ekonomicky silnějším regionem než Valonie. S nárůstem jazykové problematiky se všechny politické strany postupně rozdělily na dvě samostatné složky. Katolická strana se rozdělila v roce 1965 na vlámskou *Christelijke Volkspartij, CVP* (Křesťanskou lidovou stranu) a valonskou *Parti Social Chrétien, PSC* (Křesťanskosociální stranu). O pět let později následovalo rozdělení liberálů dle stejného klíče. Vznikla zde *Vlamsen Liberalen Demokraten, VLD* (Vlámsští liberální demokraté, tehdejší Strana pro pokrok a svobodu) a valonská *Parti Réformateur Libéral, PRL* (Liberální reformní strana). Nejdéle jako jedna strana vydrželi socialisté, kteří se k rozdělení rozhodli až v roce 1978, kdy došlo ke vzniku vlámské *Socialistische Partij, SP* a valonské *Parti Socialiste, PS*. V roce 1980 už vznikla rovnou samostatně “zelená” valonská strana *Ecolo* a roku 1982 vlámská *Anders Gaan Leven, Agalev* (Žijme jinak). Výše jsou tedy zmíněny všechny dnes relevantní politické strany. Pokud je budeme chtít zjednotěně rozdělít na levici a pravici, potom nalevo od socialistů zařadíme obě zelené strany, spíše k levému středu lze přiřadit VU. Složitější je určení vzájemné pozice křesťanských demokratů a liberálů. V ekonomické oblasti lze k pravicovějším přiřadit liberály, v oblasti řádu-

svobody jsou pravicovější spíše křesťanští demokraté. Na krajní pravici spektra poté stojí *Vlámský blok* a *Národní fronta*. Přes rozdělení všech ideologických rodin jsou vlády tvořeny vždy z dvojic stejné orientace. Na federální úrovni nikdy nedošlo k rozdělení na opozi a vládní koalici. Federalizace země zapříčinila, že do konce devadesátých let vznikly v Belgii minimálně čtyři regionální subsystémy, a to vlámský, valonský, bruselský a německý.⁹

Dnes je panovník především zárukou práva, stability a jednoty země. Postavení premiéra bylo vždy spíše otázkou všeobecné shody. K posílení jeho pozic došlo hlavně po druhé světové válce. V dnešní době je jeho úkolem koordinovat činnost vlády jako celku a rozhodovat o uskutečňování vládní politiky. Při utváření svého kabinetu má relativně volnou ruku.¹⁰

Králem je v současné době Jeho Veličenstvo Albert II., jež složil slavnostní přísahu 9. srpna 1993 a stal se tak šestým belgickým panovníkem od roku 1831. Jeho nástupníkem je princ Philippe. Král je nejvyšším představitelem výkonné moci. Ze svého titulu jmenuje a odvolává ministry, řídí ozbrojené síly a uděluje hodnosti. Přímo či na návrh vlády jmenuje soudce. Dále disponuje pravomocí pro udělení milosti, může odložit nebo snížit tresty, přijímá hlavy států, má zákonodárnou moc, schvaluje a vyhlašuje zákony. Může rozpustit poslaneckou sněmovnu, ukončit zasedání parlamentu či svolat jeho mimořádné zasedání.¹¹

Král nevykonává žádnou pravomoc z titulu své osoby. Jsou to ministři, kteří spolupodepisují návrhy zákonů schválené parlamentem a vstupují v platnost následně po uveřejnění v Královských výnosech.

Král příležitostně promlouvá v projevech, ale neposkytuje rozhovory, neměl by veřejně diskutovat o politice a ani se účastnit politických diskuzí s dalšími osobnostmi. V politické oblasti jsou jeho činy téměř vždy diskrétní, což se může zdát v současné době, kdy vše je předmětem veřejné debaty, velice překvapivé. Pro veřejnost

⁹ SOKOL, P. (25. 10. 2001). *Proměny belgického stranického systému*. Dostupné z: URL: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=439> [2009-12-03]

¹⁰ ŘÍCHOVÁ, B a kol. (2004). *Komparace politických systémů II*. Praha: Oeconomica, s. 17.

¹¹ <http://www.euroskop.cz/500/sekce/politicky-system/> [2009-12-21]

je tedy velice složité získat představu o panovníkově podílu na politice. Existuje pravidlo, dle kterého za konkrétní politické činy krále zodpovídá příslušný ministr, panovník sám je této zodpovědnosti zproštěn. Co se týče výkonu zákonodárné a výkonné moci, jde o oblast společného zájmu krále i ministrů. Postupem času došlo ke snížení role panovníka v politickém životě a naopak ke zvýšení pravomocí premiéra a vlády. Král je tedy hlavně symbolem jednoty a trvalosti národa a moderátorem politického života. V politické oblasti králova funkce nepředstavuje výkon osobní moci. Navrhuje, radí, varuje a povzbuzuje. Král vykonává svou politickou funkci převážně prostřednictvím dialogů se všemi, jež se účastní politického rozhodování. V zemi jakou je Belgie to znamená nejenom hovory se členy parlamentu či vlády, ale též s mnoha subjekty, jež hrají roli v belgické společnosti, tyto rozhovory poté vedou ke konečnému rozhodnutí. Toto je důvod, proč král absolvuje schůzky ne pouze se zástupci ze světa politiky, ale též se zástupci skupin, které mají v zemi vliv. Současně tato setkání, jež podléhají přísné diskretnosti, a to se týká hlavně schůzek krále s ministry, představují pro panovníka velice cenný zdroj informací. Existují ovšem chvíle, kdy se role krále projevuje v jasnějším světle a kdy jeho názory mohou velice ovlivnit politický vývoj. Jednen z těchto okamžiků nastává při rozpuštění parlamentu a tvorbě nové vlády. Král je povinen využít všech prostředků, jež má k dispozici, pro plnění svého úkolu. Nesmí však jít dále či se posunout k výkonu moci ve svůj osobní prospěch. Článek 91 Ústavy stanoví, že král může nastoupit na trůn po slavnostní přísaze, jež vykoná před oběma komorami parlamentu. V přísaze slibuje, že bude zachovávat Ústavu, belgické zákony, národní nezávislost a integritu země. Hlavně slib integrity je pravděpodobně inspirován okolností, kdy při vzniku Belgie byly hranice země sporné. Král kombinuje výše zmíněné politické funkce s řadou dalších. Je například velitelem ozbrojených sil. V průběhu belgické historie tento fakt vzbudil kontroverzní reakce, a dokonce i konflikt mezi některými zeměmi a jejich vládami. Hlavní otázkou bylo, zda za královo rozhodnutí v době války má být též zodpovědný příslušný ministr. Dnes není tato otázka již aktuální, jelikož převážná část ozbrojených sil Belgie spadá do integrovaného velení NATO. Přesto je stále jednou z hlavních povinností krále dohlížet na zajištění vybavenosti ozbrojených sil a kontrolovat též mezinárodní závazky Belgie v oblasti obrany. Další královou funkcí je setkávání s ministry, jež jsou v kontaktu s občany, kteří v souvislosti s těžkopádností politického a administrativního systému utrpěli křivdu.

Další důležitou panovníkovou funkcí je role symbolická a reprezentativní, která není o nic méně důležitá než ta politická. Tento aspekt je těžké popsat, jelikož se zde prolíná rozměr racionální i emocionální. Další problém vyplývá ze skutečnosti, že v současné západní kultuře je klasická symbolika často zlehčována a podhodnocována. Král reprezentuje a ztělesňuje nikoli stát jako takový nýbrž národ. Vykonává též různé zdvořilostní zahraniční návštěvy, jež podporují dobrou pověst Belgie. Stejně tak tyto návštěvy činí s cílem shromáždit informace a podpořit sociální, hospodářský a kulturní rozvoj. Belgický monarcha tedy vykonává racionální, ale zároveň i emocionální poselství, jež plyne z historických kořenů a kontinuity. Při plnění své funkce se král může přirozeně spolehnout na podporu celé země, vládního a administrativního aparátu. Po řadě institucionálních reforem, jež probíhaly od roku 1970, se Belgie postupně stala federálním státem. V právní oblasti existuje pouze jediný vztah mezi subjekty sdružování a králem, předseda každé vlády musí složit přísahu do rukou krále. V politické oblasti neexistuje žádný organický vztah mezi králem a vládou sdružovanými subjekty. Nicméně, hlava státu a tyto instituce nemohou ignorovat jeden druhého. Jsou součástí stejné vnitrostátní struktury a mají pravidelné kontakty. V praxi to znamená, že král, aniž by ovšem zasahoval do vnitřního fungování těchto institucí, shromažďuje informace o životě, plánech a výsledcích těchto subjektů. Je zcela normální, že se král zapojí do záležitostí, které ovlivňují všechny belgické občany.¹²

V poválečném období je vláda většinou tvořena 23 ministry, ale jejich počet přesně stanoven není. Dle belgické ústavy by si tři ministři, kteří byli zvoleni do parlamentu, měli ponechat poslanecké křeslo i po tom, co se stanou členy kabinetu. Ovšem členy kabinetu mohou být i osoby bez poslaneckého mandátu. Dle ústavní změny, ke které došlo roku 1971, musí být v kabinetu stejný počet francouzsky i vlámsky mluvících ministrů. Co se týče osoby premiéra, tak ta do tohoto pořádku zahrnuta není. Dále si pak vláda vytváří zvláštní výbory, které se zabývají otázkami, jež jsou spojeny s rozvojem konkrétních ministerstev a s odvětvími, která tato ministerstva řídí. Volební období vlády je čtyřleté a odpovídá období, na něž je volen parlament. Vládě je umožněno se své funkce ujmout až poté, kdy parlament absolutní většinou

¹² Belgium. The Monarchy. The political role of the King. Dostupné z:
URL: <<http://www.diplomatie.be/en/belgium/belgiumdetail.asp?TEXTID=1578>> [2009-12-25]

svých hlasů schválí její návrh programu. Je tedy zcela závislá na většině v parlamentu a je nutné, aby po celé čtyřleté období tuto podporu neztratila, pokud se tak stane, je povinností premiéra podat demisi. Panovník tuto demisi ovšem nemusí přijmout. Pokud se panovník rozhodne rozpustit parlament, má při tomto počínu téměř volnou ruku. Rozhodnutí o složení nové vlády musí ovšem konzultovat s předsedy obou komor parlamentu, předsedy předních politických stran a odstupujícím premiérem. Belgický panovník zde může jmenovat tzv. prostředníka, který je pověřen získáváním informací o podobě vládního programu, jež by byl přijatelný pro parlamentní většinu. Základním úkolem kabinetu je předložit přijatelný vládní program, jež bude mít většinovou parlamentní podporu. Kabinetní zasedání se konají vždy v pátek, ale těchto jednání nemají povinnost se účastnit všichni členové kabinetu. Podmínkou pro rezignaci belgické vlády není vyslovení nedůvěry parlamentem. K tradici místní politické kultury totiž nepatří vláda, jež by byla menšinová a tolerována mimoparlamentně. Většinou tedy takové vlády rezignují.¹³

Prvním předsedou Rady Evropské unie byl vybrán 19.11.2009 belgický předseda vlády Herman Van Rompuy. Tato pro Belgii velmi honorifikující událost vyvolala nezbytně demisi jeho vlády a jmenování nového předsedy vlády, kterým se stal opět Yves Leterme. Protože Yves Leterme byl ve vládě Hermana Van Rompuye ministrem zahraničních věcí, vyvolalo to další změny ve složení federální vlády. Nová vláda složila slib do rukou krále Alberta II. 25.11.2009. Federální uspořádání Belgického království na tři regiony a tři společenství a dělba kompetencí mezi vládami regionů a společenství a federální vládou se již spíše přibližuje konfederaci než federaci. Některé kompetence jsou tak pouze v rukou vlád federovaných jednotek a federální vláda nemá v takovém případě pravomoc zasahovat. Je proto nutné znát i složení vlád regionů a společenství. Vlámská vláda má devět ministrů, to je o jednoho méně než předchozí vláda Kris Peeterse, kteří si rozdělili kompetence podle koaliční dohody podepsané v předvečer vlámského svátku třemi politickými stranami Vlámka - CD&V (křesťanská demokraté), N-VA (nacionalistická strana Nová vlámská aliance) a SP.a (socialisté). Předsedou vlámského parlamentu je Jan Peumans, N-VA. Valonská vláda je složena z osmi ministrů, z toho čtyři za PS, dva za Ecolo a dva za CDH. Čtyři z nich

¹³ ŘÍCHOVÁ, B. a kol. (2004). *Komparace politických systémů II*. Praha: Oeconomica, s. 18-22.

mají kompetence také ve Frankofonním společenství. Předchozí vláda koalice PS a CDH měla 9 ministrů. Předsedkyní valonského parlamentu je Emily Hoyos (Ecolo). Vláda regionu - hlavní město Brusel je složena z 8 ministrů, 5 z nich působilo i v předchozí vládě Charlese Picqué, 3 jsou noví. Charles Picqué je již po čtvrté předsedou bruselské vlády. 5 ministrů pochází z frankofonních politických stran, 3 z vlámských politických stran. Předsedkyní parlamentu regionu hlavního města Brusel je Françoise Dupuis (PS).¹⁴

Zákonodárná moc je v Belgii reprezentována dvoukomorovým parlamentem. Legislativa zde přísluší panovníkovi, vládě a oběma komorám parlamentu. Členové dolní komory musí být rození či naturalizovaní Belgičané, další podmínkou je minimální věk 21 let, dále musí mít trvalé bydliště na belgickém území a měli by být politicky i občansky svéprávními. V čele dolní komory stojí její předseda. Dle zákona z roku 1962 je ve sněmovně povoleno vytváření politických klubů. Regionalizace, ke které v zemi došlo, přinesla změnu v proceduře přijímání zákonů, a to v případě, že se daný zákon týká jedné z jazykových komunit. V této situaci může každá z komunit využít právo veta. Lze tak učinit na všechna rozhodnutí, která by mohla negativně narušit život komunity. Horní komora je na základě změny z roku 1993 tvořena 71 senátory. Základním principem obsazování senátu je princip, který je založen na jazykových komunitách, jež rozděluje senátory do tří skupin. Jednak je to 41 senátorů, kteří reprezentují vlámskou jazykovou komunitu, dalších 29 pochází z francouzské jazykové komunity a jeden senátor je zde za německy mluvící skupinu.¹⁵

Stranický systém je v Belgii postaven na modelu majoritní většiny v parlamentu a menšinové opozice. V historii byla tato většina tvořena jak jednou stranou, tak koalicí několika stran. Charakter systému se velice změnil v 60. letech 20. století a rok 1968 je považován za počátek dělení stran na základě jazyka. Tento proces byl pak "ukončen" zhruba o deset let později. V Belgii jsou tři základní stranické bloky, a to sociálně křesťanský, liberální a socialistický. Sociálně křesťanský blok je zastoupen

¹⁴ Belgie: Vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: URL: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000809/>> [2009-12-21]

¹⁵ ŘÍCHOVÁ, B. a kol. *Komparace politických systémů II*. Praha: Oeconomica, s. 22-25.

valonskou Křesťansko-sociální stranou (PSC) a vlámskou Křesťanskou lidovou stranou (CVP). Liberální blok je rozdělen na valonské Reformní hnutí a Vlámské liberály a demokraty. Nakonec následuje socialistický blok, kdy vlámskou odnoží je Alternativní socialistická strana a valonskou Socialistická strana. Potom jsou tu již méně důležité strany, jako třeba Zelení, valonští ECOLO a vlámsští AGALEV.¹⁶

2.2 Belgie jako konsociační demokracie

Za konsociační demokracii je považován určitý typ demokratického politického uspořádání, jehož základní charakteristiky jsou: existence velké koalice, proporcionalita, menšinové veto a segmentální autonomie. Tento model je založen na poznacích, k nimž se došlo na základě zkoumání demokratických systémů malých zemí západní Evropy, jakými jsou například Belgie, Nizozemí, Švýcarsko a Rakousko. Teorie tak patří k velice diskutovaným tématům již od devadesátých let 20. století, a to i vzhledem k politickému uspořádání transformujících se systémů zemí, jež se nacházejí ve střední a východní Evropě.¹⁷ “Konceptně lze v teoretické literatuře odlišit tři základní přístupy k pojetí konsociační demokracie: jednak je politický systém tohoto typu výrazem segmentace dané společnosti, nebo je chápán jako důsledek historického vývoje, či - což je převažující názor - se jedná o specifickou formu vztahu mezi politickými elitami, jakožto reprezentanty jednotlivých segmentů tvořících danou společnost.”¹⁸

Tato teorie se stala velice populární v šedesátých letech, kdy na sebe přitahovala pozornost většiny politologů, jež se zabývali komparativní analýzou pluralitních demokracií a možnostmi prosazení demokracie v různých typech společností. Následovala snaha o prosazení myšlenky, že tento typ uspořádání se netýká pouze Evropy, nýbrž je to fenomén velice rozšířený.¹⁹

¹⁶ ŘÍCHOVÁ, B. a kol. (2004). *Komparace politických systémů II*. Praha: Oeconomica, s. 35-43.

¹⁷ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál, s. 221.

¹⁸ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál, s. 221.

¹⁹ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál, s. 200.

V Evropě se tedy vyskytovaly příklady zemí, v nichž byli občané členěni do různých skupin (segmentů) a přitom se nedá pochybovat o demokratičnosti těchto států.²⁰

“Zastoupení napříč segmenty překračuje logiku konsociačního modelu. Přesto je ale nutné zdůraznit, že Belgie dokládá, že ona zdůrazňovaná a tolik vyzdvihovaná vnitřní soudržnost segmentů není trvalá a že i po dlouhém konsociačním období může nastat zlom, jehož důsledkem je nová politická artikulace.”²¹

V Belgii je nejvíce viditelná jazyková štěpná linie, jejímž nejvýraznějším projevem je federalizace země. Dříve bylo zřetelné hlavně náboženské a třídní rozdělení politické sféry.²² “Pravdou ale zůstává, že empirické výzkumy zabývající se situací první poloviny 20. století prokazují existenci vnitřní soudržnosti segmentů-bloků v daných zemích. Byla natolik výrazná, že voliči mnohdy ani nepocítovali potřebu znát blíže své zástupce. Nejednalo se o *klasický demokratický výběr*, ale pouze o potvrzení určitého kandidáta, jehož kvalita byla dána právě tím, že je navržen jako představitel konkrétního segmentu.”²³

Na konci cesty Belgie k federativnímu uspořádání stálo přijetí nové ústavy, která se snaží vyrovnat s komplikovaností vztahů mezi regiony (vlámský, valonský a Brusel-hlavní město), jazykovými komunitami (vlámskou, francouzskou, německou), centrální federální vládou, deseti provinciemi a místní správou.²⁴

Rozvrstvenost politického života se projevila ve dvou aspektech. Jednak vzájemnou neprostupností a odděleností pilířů. Těmi byl umožněn vznik systému konsociační demokracie. Politický život se tak odehrával na úrovni dohod vůdců jednotlivých pilířů – stran. Přestože katolická strana měla v tomto systému jasnou převahu, byly jednobarevné vlády jen výjimkou. To svědčí o síle jednotlivých politických stran. Dalším důsledkem pilířování byl vznik a rozšíření tzv. státu stran. Veřejná sféra tak byla značně kontrolována politickými stranami a bujel zde systém stranických odměn na státní účet, což se projevovalo například v podobě dosazování

²⁰ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál. s. 202.

²¹ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál. s. 208.

²² ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál. s. 209.

²³ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál. s. 209.

²⁴ ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Portál. s. 213.

členů stran na výnosná místa. Přes některé negativní rysy si tento systém však zachoval značnou stabilitu, jež se díky třem pilířům sice nekryla se stabilitou vládní, ale chránila politický systém před otřesy, k nimž mohlo dojít. Belgický systém tří stran rozbila nakonec jazyková otázka. Stranický systém totiž až do šedesátých let nijak nezohledňoval existenci dvou jazykových skupin (a navíc německé menšiny). Všechny tři strany i jejich satelitní organizace byly do té doby organizovány celostátně.²⁵

2.3 Ústava

První belgická ústava byla přijata již 7. února 1831. Jednalo se o ústavní text zaručující na svou dobu dosti liberální systém vlády (oproti původnímu silnému postavení exekutivy v Nizozemí) a odvolávající se výrazně na anglické a francouzské právní experty a filosofy 18. století. Funkčnost institucionální podoby nového státního celku byla tedy prvořadým cílem všech, kteří se na vytvoření ústavního celku podíleli. Následujících 140 let, v nichž nedošlo prakticky k žádné významné změně tohoto ústavního textu, může sloužit i jako ukazatel adekvátnosti tohoto přístupu k základnímu právnímu textu.²⁶

3. Historie extrémní pravice v Belgii

Před začátkem první světové války bylo Vlámské hnutí primárně zaměřeno na kulturu. Jeho hlavním cílem byla emancipace nizozemského jazyka, respektive vlámské kultury od frankofonní Belgie, jež zde dominovala. První světová válka vedla k rozštěpení hnutí, jehož malá část kolaborovala s Němci. Tato skupina dokonce pod vedením Rady pro Flandry prohlásila 22. prosince 1917 Flandry za nezávislé. Většina hnutí ovšem byla k Belgii jako celku loajální. Za druhé světové války část Vlámů kolaborovala s nacisty. Po válce pak byli tito kolaboranti trestáni daleko přísněji než frankofonní. Spousta z nich byla vystavena tvrdým represím. Zde je ale nutno podotknout, že postihy za kolaboraci se týkaly i valonského obyvatelstva, ovšem

²⁵ SOKOL, P. (25. 10. 2001). *Proměny belgického stranického systému*. Dostupné z: URL: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=439> [2009-12-25]

²⁶ ŘÍCHOVÁ, B. a kol. (2004). *Komparace politických systémů II*. Praha: Oeconomica, s. 7.

většinou zde byly o něco mírnější. 24. května 1977 lídři Lidové unie (VU) podepsali tzv. Egmontský pakt, jež měl představovat federalizaci Belgie. Tři dny poté sjezd členů VU přijal pakt 62 hlasy oproti 31 nesouhlasným. Egmontský pakt vyprovokoval debaty, jež postihly celé vlámské hnutí, jež bylo v otázce Egmontského paktu rozděleno. Proti jeho přijetí byla v září 1977 zformována tzv. Egmontská komise a v prosinci 1977 nakonec dvě anti-Egmontské strany, Vlámská národní strana (VNP) a Vlámská lidová strana (VVP) založily stranu novou, a to Vlámský blok. Představitelem VVP byl v této době Lode Claes a za VNP tu byl Karel Dillen.²⁷

4. Vlámský blok

4.1 Historie a vývoj strany

28.května 1979 fúzí VNP s nacionalistickým křídlem VVP vznikla nová strana, jenž nesla název Vlámský blok (VB). Dillen (VNP) se stal předsedou nové strany a Piet Bocken (VVP) získal funkci jeho zástupce. Krátce poté byl ovšem Bocken nahrazen Roelandem Raesem (VVP) , jež se na tomto postu udržel až do roku 1999. V prvních letech své existence VB představoval malou stranu, která byla vidět pouze skrz úsilí a reputaci Dillena, Raese a stranického sekretáře Jaaka Peeterse. Strana získávala své členy převážně díky svým aktivitám v různých vlámských nacionálních organizacích, se kterými byla v těsném kontaktu. Příkladem může být Taal Aktie Komitee, *Voorpost*, *Were Di a VMO*. Lokální odvětví těchto organizací se často chovali jako lokální odvětví VB.²⁸

Vlámský blok tedy vznikl odtržením několika extrémně pravicových členů Volksunie, která byla tehdy dominující stranou vlámských nacionalistů. Původem rozkolu byla účast Volksunie na vládě, kdy ji extrémně pravicová část členů kritizovala za přílišné ústupky frankofonním silám. Během prvních deseti let své existence klesla volební úroveň Vlámského bloku, a byl tudíž mnohými stranami ignorován. Jeho hlavní

²⁷ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 82-85.

²⁸ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 87.

myšlenkou byl totiž vlámský nacionalismus. Částečně pod vlivem Vlámského bloku následovala Volksunie během první poloviny osmdesátých let tradiční vlámskou radikální linii. Během tohoto období také někteří členové obou stran jednali o jejich znovusjednocení, jednání ovšem zůstala pouze neformální a nezdařila se, jelikož se Vlámský blok v průběhu osmdesátých let ukázal jako strana extrémně pravicová, velice podobná francouzské Národní frontě. Původně se jeho cíl, nezávislost Flander zdál jako jediná věc, která stranu odlišovala od Volksunie. To platilo pouze do roku 1984, kdy Vlámský blok zasvětil svůj sjezd tématu imigrace, které změnilo jeho směřování a strana se pomalu, ale jistě stala anti-imigrační stranou *par excellence*.²⁹

Od počátku strana získávala podporu od veteránů radikálního křídla Vlámského hnutí, mnoho z nich bylo v minulosti kolaboranty, případně členy VU. Poté, co Egmontský pakt spolu s Tindemansovou vládou padl, anti-egmontská strana se již zdála být přežitou a roku 1981 byl Dillen opět zvolen do parlamentu a VB téměř všechny své aktivity soustředil do jediné oblasti, již byly Antverpy.³⁰

V polovině osmdesátých let se VB začal měnit. Někteří jeho noví členové se stali součástí politických kádrů a naopak někteří veteráni stranu opustili. K těmto změnám ovšem nedošlo bez boje. VB postupem času vylepšil svou propagaci a velice rychle se změnil ze strany, jež byla pouze anti-egmontskou, na extrémně pravicovou. V roce 1984 dokonce strana získala zastoupení v Evropském parlamentu. Rok poté byl Dillen opět zvolen do belgického parlamentu. Výsledek voleb byl ovšem přijat se zklamáním. Dillen na tuto situaci reagoval tzv. "Operací omlazení", jež vyvolala změny ve vedení strany. Mladí členové VB, jejichž převážná většina bývala lidry nacionalistické mládeže či studentských organizací, byli vintegrováni do stranické rady. V roce 1987 Gerolf Annemans, kterému bylo 29 let, dokonce převzal Dillenovo místo v parlamentu. V té době též docházelo k pokusům o snížení závislosti strany na přátelských organizacích.³¹

²⁹ DELWIT, P.; DEWAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 248.

³⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 87.

³¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 87-88.

V roce 1987 VB vyvolal pozornost médií, vedením kampaně pod heslem: *Eigen volk eerst!* (Vlastní lidé především), jež se velice vyplatila, jelikož strana poprvé ve své historii získala křeslo v belgickém senátu. Dillen se tedy přesunul do senátu a Dewinter, jemuž tehdy bylo pouhých 25 let, vstoupil vedle Annemanse do parlamentu, a tímto se stal jeho nejmladším členem v belgické historii. V roce 1988 se VB podařilo získat 23 křesel v místních radách. Nejlepšího výsledku ovšem strana dosáhla v Antverpách, kdy z 55 křesel získala 10. Tyto výsledky zajistily VB publicitu a navíc strana získala na významu, a to i vzhledem ke svým oponentům, jež ji nyní musely začít brát vážně. Již 10. května 1989 došlo k reakci, kdy lídři pěti největších vlámských stran podepsali dohodu, v níž se mimo jiné zavazovali, že nikdo z nich nebude vyjednávat s VB, a to ani v otázce imigrace. Tento tzv. *cordon sanitaire* byl rozmeten o sedm týdnů později a pouze *Socialistische Partij* (Socialistická strana, SP) a strana zelených *Agalev* zachovaly loajalitu k “anti-blokové” dohodě.³²

V prosinci 1988 nastal první velký rozkol v rámci strany. Pod povrchem totiž roky doutnala nespokojenost s “Operací omlazení” a problémy nyní začaly vystupovat na povrch. Skupina dlouholetých předních členů VB, a to včetně předsedy stranické rady Geerta Wouterse a stranického sekretáře Peeterse, se pokusila zmáčknot skupinu okolo Dewintera, a to navzdory stranickému vedení. V “Projevu Dilleni” byli tito lidé obviněni z “lepenismu” a z překrývání vlámské otázky tématem imigrace. Poté, co skupina okolo Wouterse zjistila, že Dillen a Dewinter jsou na jedné straně, opustila VB a založila novou, nacionalisticky nátlakovou skupinu *Nationalistisch Verbond-Nederlandse Volksbeweging* (Nacionalistická asociace - Hnutí vlámského lidu).³³

VB byl ovšem schopen dosáhnout volebního úspěchu i po tomto štěpení. V roce 1989 získal jedno křeslo v radě města Bruselu a jedno v Evropském parlamentu. Dillen obsadil křeslo ve Strasbourgu a na závěr voleb prohlásil, že zvažuje možnost spolupráce s Národní frontou.³⁴

³² MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 88-89.

³³ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 89.

³⁴ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 89.

Skutečný zlom však nastal ve volbách, jež se konaly 24. listopadu 1991. Tento den byl později nazýván “černou nedělí”. VB zde získal více než trojnásobek hlasů ve srovnání s rokem 1987, a tímto obsadil celkem 18 parlamentních křesel, 12 do dolní a 6 do horní sněmovny. Nejsilnější byl ovšem VB v Antverpách, kde se těšil přízni každého čtvrtého voliče. Nyní tedy Vlámský blok demonstroval svou sílu i zahraničí.³⁵

Volební úspěch VB vyvolal obrovské překvapení a následovala reakce uvnitř “demokratického tábora”, jež se projevila vznikem několika skupin, počínaje těmi, jež vyvolávaly široký antirasistický tlak, jimiž byly například *Objectief 479.417* a *Charta '91*, konče malými a tichými antifašistickými skupinami jako *Blokbusters*. Přes nepřátelské klima se VB podařilo dosáhnout dvou velkých úspěchů. V červenci byl poprvé jeho návrh, jenž nedovoloval francouzsky hovořícím obyvatelům vlámského Brabantu a Voerenu volit do valonských institucí, přijat ve vlámském parlamentu. Na podzim roku 1992 strana zorganizovala tiskovou konferenci, na níž oznámila, že Staff Neel, jež byl 22 let populárním členem SP a radním města Antverpy, přešel k VB. Jeho změna loajality způsobila, že CVP a SP ztratily většinu v radě města Antverpy.³⁶

Následující léta vedla k vytvoření nového *cordon sanitaire*, jež tentokrát podepsalo okolo tisíce lokálních, regionálních a národních delegátů ze všech důležitých politických stran. VB se po úspěchu ve volbách v roce 1991 stal čtvrtou největší politickou stranou ve Flandrech, jež doháněla svého starého rivala VU. V roce 1994 VB zdvojnásobil své zastoupení v EP.³⁷

9. října 1994 VB dosáhl v lokálních volbách vítězství, když získal 199 křesel v 82 lokálních radách. Jako vždy to bylo ve městě Antverpy, kde se VB dařilo nejlépe. S 28% hlasů se stal největší politickou stranou v lokální radě, kde navýšením počtu křesel na osmnáct. Výsledek v Antverpách upoutal pozornost médií, a to jak belgických tak zahraničních. S napětím byl očekáván další vývoj. Strana předpokládala,

³⁵ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 89.

³⁶ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 90.

³⁷ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 90.

že bude pozvána, aby se podílela na správě, což ona sama předpokládala. VB již zformoval pod vedením Filipa Dewintera stínový kabinet. Nicméně strana byla od moci odříznuta po dalších 6 let, kdy se stranám podařilo obnovit *cordon sanitaire* a dohromady utvořit novou městskou radu.³⁸

Následující rok přinesl premiéru do belgické politiky. Belgická populace poprvé mohla sama přímo zvolit svůj regionální parlament. Tato novinka znamenala, že 21. května 1995 mohli Vlámové volit do dvou federálních komor a do *Vlaamse Raad* (Vlámského parlamentu). Navzdory tomu, že předvolebnímu období dominovaly politické skandály, výsledky voleb neznamenal žádnou výraznější změnu ve srovnání s volbami z roku 1991. Dvě hlavní strany CVP a SP zůstaly zcela stabilní. VB v těchto volbách získal 12.1% hlasů do belgického a 12.3% do vlámského parlamentu. Tento výsledek byl téměř o 2% lepší než výsledek, jakého strana dosáhla ve volbách, které se konaly v roce 1991. VB tedy vyslal do parlamentu více zástupců než kdy dříve: 11 do belgické dolní komory, 3 do (belgického) Senátu a 15 do vlámského parlamentu a 2 do rady města Bruselu.³⁹

V následujících letech se VB stával čím dál více izolovaným. Ostatní strany si od něj udržovaly odstup a různé antirasistické organizace zvyšovaly svůj odpor vůči němu. Navíc se strana dostala do konfliktu s Vlámským hnutím. Toto vedlo k nejrůznějším obviněním a bojům na obou stranách a vyvrcholilo zápasem o vedení nad Vlámským hnutím. Navíc byl VB konfrontován s nepřátelstvím ze strany státu.⁴⁰

V tomto nepřátelském politickém a veřejném prostředí VB prošel nejvíce riskantním obdobím své existence, došlo zde totiž ke změně ve vedení. 8. června 1996 sedmdesátiletý Karel Dillen odstoupil z funkce stranického předsedy a jmenoval na tuto pozici sedmatřicetiletého Franka Vanheckeho, jako svého následovníka. Tímto strategickým krokem Dillen předešel očekávanému vnitrostranickému boji mezi

³⁸ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 90-91.

³⁹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 91.

⁴⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 91.

vlámským nacionalistickým křídlem okolo Annemanse a lepenistického křídla okolo Dewintera. Vanhecke byl přijatelným pro obě tato křídla a měl výslovnou podporu čestného předsedy Dillena, VB tak ustál svou první změnu lídra bez významnějších problémů.⁴¹

V tu stejnou dobu byla belgická politika zasažena skandály, a to v daleko větším rozsahu než dy dříve. Aférou, jež dominovala belgické politice a společnosti ke konci devadesátých let, byla tzv. aféra Dutroux. Vyšetřování ukázalo různé jurisdikční chyby. VB byl na tuto situaci připraven, jelikož byl stranou, která po roky napadala belgické instituce v základech a slabé právo a policii především. Navíc, Gerolf Annemans posílil stranickou image, jelikož byl jedním z nejviditelnějších členů parlamentní komise, jež aféru Dutroux vyšetřovala.⁴²

15. června 1999 Vlámové volili do vlámského, belgického a Evropského parlamentu. Dle očekávání se volby staly pravým waterloo pro vlámské vládní strany. CVP ztratila svou pozici nejsilnější strany ve prospěch liberální VLD, zatímco VB předběhl SP a stal se třetí nejsilnější vlámskou stranou. Ve všech těchto volbách VB uspěl a získal přes 15%. Mezitím se stal nejsilnější vlámskou stranou v radě města Bruselu se 4.5% celkového počtu hlasů. Pozdější výsledek, ale už byl spíše zklamáním. Strana téměř po tři roky vedla kampaň, kde se prezentovala jako “bojovník za Brusel”, distribuovala spoustu dvojjazyčných letáků a také využívala populárního Johana Demola, francouzsky mluvícího bývalého policejního šéfa bruselské oblasti Schaarbeek, jež byl propuštěn kvůli svému utajovanému členství ve skupině mladých pravicových extrémistů. Tímto způsobem chtěl VB přitáhnout francouzsky mluvící voliče. Volby v roce 1999 byly tedy jasným úspěchem VB. Ten straně přinesl v celkovém součtu 45 parlamentních křesel. 15 v belgickém parlamentu, 4 v belgickém Senátu, 20 ve vlámském parlamentu a 4 v radě města Bruselu.⁴³

⁴¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 91.

⁴² MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 92.

⁴³ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 92.

Volební úspěchy přinesly VB výrazné zisky, jež byly využity, krom jiného, k vybudování pevné stranické organizace. Od roku 1996 měla tedy strana přes 180 místních organizací a třináct tvale otevřených sekretariátů v celých Flandrech.⁴⁴

4.2 Struktura strany

VB má striktní hierarchické uspořádání dosti podobné Komunistické straně. Regionální a místní stranické organizace nemají právo jednat dle svého uvážení či vybírat jednotlivé kandidáty. Mohou pouze předložit nominace, jež musí schválit stranická rada. Stejně pravidlo pak platí pro všechna stranická rozhodnutí. Různé kádry vysokých a středních manažerských úrovní získávají svoji ideologickou a politickou instruktáž z jedné centrální organizace, z *Nationalistisch Vormingsinstituut* (Nacionalistický vzdělávací institut, NVI), jež byla založena v roce 1987. Stejně jako všechny ostatní stranické organizace přešla NVI pod jurisdikci stranické exekutivy. Kromě čtrnáctidenního kádrového věstníku publikuje také množství tematických brožur. Další důležitou substrukturou v rámci VB jsou propagandistické služby, studijní služby, *Vereeniging van Vlaams Blok Mandatarissen* (Asociace delegátů Vlámského bloku) a *Nationalistische Omroepstichting* (Nationalist Broadcast Foundation, NOS). NOS byl ustaven v roce 1983 a je zodpovědný za programy v rádiu a televizi, poskytuje též materiály pro vysílací dobu.⁴⁵

Přesný počet členů VB je nejistý. Dle jednoho zdroje měla strana v roce 1980 1.231 členů, v roce 1985 3.698 členů a v roce 1990 6.500 členů (Deschouwer, K. *Small parties in a small country: the Belgian case* (Deschouwer in Spruyt 1995 : 53). Vanhecke v dubnu 1992 tvrdil, že strana má 7.639 členů. Dewinter na druhou stranu ve stejné době hovořil o počtu 8000 a 9000. V lednu 1995 místopředseda Roeland Raes mluvil o zhruba 9000 členech a v roce 1999 se měl tento počet navýšit na 10 000. Navzdory poměrně malému počtu členů je strana schopna zmobilizovat velké množství

⁴⁴ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 92.

⁴⁵ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 93.

aktivistů, kteří bývají často aktivními členy jiných vlámských nacionalistických organizací.⁴⁶

VB si navíc udržuje dobré vztahy s ostatními nacionalistickými stranami v Evropě. Tradičně nejbližší vztahy byly navázány s holandskou a jihoafrickou extrémně pravicovou organizací. Od poloviny 80. let 20. století má strana též velmi blízký vztah k francouzské Národní frontě a k jejímu mladému křídlu a stejně tak k několika německým stranám a mladým hnutím (DVU, REP, NPD a JN). VB též vždy velice podporoval národní strany, jež se nerozhodly být součástí extrémní pravice, jako Scottish National Party a irské Sinn Fein či baskické *Herri Batasuna* (Jednota lidu). Po pádu Berlínské zdi byl VB velice aktivní v navazování kontaktů s nacionalistickými stranami ve východní Evropě. Mezi jinými byl VB v kontaktu s těmito stranami: *Hrvatska Stranka Prava* (Chorvatská strana práva), *Slovenska národná strana* (Slovenská národní strana), a *Vutreshna makedonska revoljutionsna organizatsia* (Mezinárodní makedonské revoluční hnutí).⁴⁷

4.3 Stranický program a literatura

V roce 1980 VB publikoval svůj první stranický program nazvaný *Grondbeginselen*. Ještě na konci roku 1999 byl tento program v téměř nezměněné podobě “manifestem pravého křídla vlámského nacionalismu”, což byl také od roku 1990 jeho podtitulek. Program se velice podobal programu *Were Di*, nazývanému *Grondslagen* (Principles), vydanému v roce 1973. Není to ale příliš překvapivé, jelikož lví podíl na programu *Were Di* měl delegát VB, Raes.⁴⁸

Původní program, jež byl kvůli své barvě též nazýván “Oranžová brožura”, zahrnoval šestnáct stran velikosti A5 a měl profesionální vzhled. Začínal několika citacemi, jež hájily (vlámský) nacionalismus, hierarchického a bojovného ducha, a dvě strany, které VB představovaly a jejichž autorem byl Dillen, jež oslovil otázkou “Proč

⁴⁶ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 93.

⁴⁷ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 93.

⁴⁸ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 93.

nová politická strana?“. Odpověď byla jednoduchá: Egmontský pakt přinesl konec nacionálnímu charakteru VU a proto “bojovné Vlámské národní hnutí” potřebuje novou reprezentativní politickou stranu. Zbytek programu se skládal z pěti sekcí, tři pojednávaly o jednotlivých ideologických rysech a dvě nabízely shrnutí. Republikovaná verze z roku 1990 je téměř identická ve formě i obsahu. Jediná výrazná změna byla učiněna v úvodu.⁴⁹

Během první dekády své existence VB nikdy nevydával jednotlivé volební programy, ve volbách bojoval vždy mimořádným číslem stranických novin, jež byly vydány ve větším množství než běžná čísla. Zlom ve volbách v roce 1991 doprovázela první profesionální volební kampaň VB. Strana představila široký volební program s názvem: *Uit Zelfverdediging* (Out of Self-Defence). Útočný význam sloganu byl zesílen obrázkem dvou boxujících rukavic. Volební program obsahoval 28 stran velikosti A5, dále velký úvod od Dillena a kratší specifičtější od Annemanse, ředitele programové komise, dále tu bylo možné nalézt pět velkých tematických sekcí a rozmanitou sekci finální. Červnová kampaň pro evropské volby 1994 byla vedena sloganem *Grote kuis* (Vyčištění) a byla podpořena obrázkem koštěte. Tato kombinace zdůrazňovala, že staré struktury by měly být poopraveny či nahrazeny. V parlamentních volbách následujícího roku strana bojovala s heslem *Nu Afrekenen!* (Pláťte nyní!). Profesionální volební program obsahoval více než 160 stran velikosti A5 a velkou sbírku závěrů k různým tematickým brožurám z předchozích let.⁵⁰

Volby v roce 1999 byly vybojovány sloganem *Baas in eigen land* (Vůdce ve vlastní zemi). Kampaň byla zaměřena především na téma zločinu, pro které strana zavedla heslo *Recht op veiligheid* (Právo na bezpečnost). Již v roce 1997 VB představil svůj komplexní program, nazvaný *Een Programma voor de Toekomst van Vlaanderen* (Program pro budoucnost Flander), jež měl rekordních 225 stran. VB též vydal zredukovanou verzi, jež se nazývala *Toekomstplan* (Plán pro budoucnost) a také *Veiligheidsplan* (Bezpečnostní plán), jež se zabýval právem a řádem. Během své

⁴⁹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 94.

⁵⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 94.

existence VB publikoval spoustu brožur zaměřených na konkrétní témata. Šlo většinou o rozvinutí či upřesnění již existujících témat, jež byly sepsány vedoucími členy strany, povětšinou Annemanssem a Dewineterem a byly publikovány stranickou organizací, jež měla stranickou publikaci na starost. Byla jí NVI. Spousta brožur byla vydána, aby představila stranu a získala tak nové členy a nakonec Dillen i Dewinter publikovali své vlastní knihy.⁵¹

Vnitřní orientace strany byla představena ve stranických novinách. Ty byly nástupcem novin, jež vydávala VNP. Od prosince 1977 tato strana vydávala “magazín VNP” nazývaný *De Vlaams Nationalist* (Vlámský nacionalista). Zpočátku vycházel dvakrát měsíčně, ale později se produkce snížila na jedno číslo za měsíc. Jako oficiální podtitulek magazínu Dillen vybral: “a proto tady stojíme, abychom se bouřili”. Dokument VNP vždy obsahoval čtyři strany A4, kdy poslední strana bývala nejméně z poloviny věnována oznámením a inzerátům.⁵²

S transformací VNP ve VB byly noviny přeměněny na “Noviny Vlámského bloku”. Obnovené noviny byly téměř identické se starými, jediným rozdílem byla změna počtu stránek na osm, později dvanáct. V září 1981 byl novinám přidán podtitulek “Vlámská nacionalistická strana” a formát byl změněn na osm stran velikosti A3. Kromě pravidelných měsíčních publikací vycházela i speciální čísla. Některá byla věnována národním či lokálním volbám, to se týkalo především Antverp. Některá speciální vydání byla pak věnována konkrétním politickým tématům, jako třeba případnému Vlámskému státu. V květnu 1988 byla opět změněna podoba novin, jež vydržela v téměř totožné podobě až do roku 1997. Noviny se nyní skládaly ze šestnácti stránek A3 a byly vytištěny pouze ve třech barvách: černé, bílé a oranžové. Obsah novin zahrnoval krátké rozhovory s delegáty VB a také zahraniční reporty. V listopadu 1997 byl dokument kompletně přepracován do elegantnější verze *Vlaams Blok Magazine (VBM)* s podtitulkem “měsíčník vlámské národní strany”. Nový magazín s počtem 31

⁵¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 95.

⁵² MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 95.

stran formátu A4 byl již profesionálně stylizovaný, vytištěný barevně a obsahoval různé články, obrázky a inzeráty.⁵³

Vlámská nezávislost je a vždy byla předním tématem, jímž se stranická literatura zabývala. Navíc, nacionalismus byl vždy nejdůležitějším rysem ideologie. Dle stranického programu je etnický nacionalismus založen na etnické komunitě, která je přirozeně působící entitou a jejíž kulturní, materiální, etnické a intelektuální zájmy musejí být zachovány. Pro etnické nacionalisty je etnická komunita nadřazena státu a stát by měl tedy sloužit jejím zájmům.⁵⁴

Z krátkodobého pohledu bylo cílem strany, aby se Vlámové stali dominantním etnikem v rámci belgického státu, protože tvoří většinu belgické populace. Z dlouhodobého pohledu VB požaduje nezávislý Vlámský stát, jež by zahrnoval všechna území, která kdy byla vlámská (například Voeren a Brusel). Jako model pro rozdělení Belgie VB předkládá rozpad Československa v roce 1993.⁵⁵

Ve svém prvním programu VB vyostřil svůj postoj k tématu zahraničních dělníků a volal po zákazu vstupu pro tyto dělníky do Belgie. Návrhy na řešení situace strana publikovala v sedmdesátibodovém programu, jež byl vydán v roce 1992 a o čtyři roky později aktualizován. Pokud by byl tento program aplikován, budoucí Vlámský stát by existoval bez neevropských imigrantů, byli by zde pouze asimilovaní evropští přistěhovalci. Politické uprchlíky by přijímal pouze za striktně stanovených podmínek, z nichž nejdůležitější by bylo občanství některé z evropských zemí. Sedmdesátibodový program se pouze minimálně zabývá dlouhodobou vizí vlámských Flander. Prvním a nejdůležitějším bodem je plán repatriace neevropských cizinců, do jejich země původu. Mezi body, jež měly být uplatněny v krátkodobém horizontu, patří kompletní uzavření hranic pro neevropské imigranty, konec propagace multikulturní společnosti a aplikace principu “vlastní lidé především” na všech politických polích. Většina programu počítá

⁵³ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 96.

⁵⁴ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 96.

⁵⁵ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 97.

se střednědobou periodou tranzice mezi dnešní Belgií a budoucími Flandry. Cílem je vytvořit jakousi duální společnost, jejíž součástí bude sociální apartheid, kde budou imigranti a Vlámové žít separátně a během tohoto stavu budou neevropské imigranti připravováni k repatriaci. Pro pojištění toho, že se tyto lidé budou repatriovat dobrovolně, VB prosazoval zastrašující politiku, jež zahrnovala omezení vlastnického práva, snížení podpory na děti a povinnost repatriace po třech měsících nezaměstnanosti. V revizi tohoto plánu je ale představen i plán asimilace neevropských imigrantů. Každopádně, toto se zdá být pouze jakousi dobrou vůlí, nikde jinde ve stranické literatuře se tato informace neobjevuje a jde to i proti etnicky nacionální ideologii strany.⁵⁶

Oproti této tvrdé politice proti neevropským imigrantům byla nabídnuta politika asimilace pro evropské imigranty. Toto ovšem neznamená, že by VB neshledával evropské imigranty problémem. Pro stranu byla velká skupina evropských imigrantů, jež se nacházela ve Flandrech, zejména pak tisíce eurokratů, jednou z největších hrozeb vlámskému charakteru Bruselu a jeho okolí. Zatímco neevropské imigranti převážně obývají vnitřní část Bruselu, eurokraté žijí v bohatších oblastech okolo města. Zde se integrují do francouzsky mluvící subkultury, například tím, že posílají své děti do frankofonních škol. Ještě horší se VB zdá, že tyto lidé dostali v roce 2000, dle evropské legislativy, právo volit v lokálních volbách a VB je přesvědčen, že většina z nich bude volit frankofonní strany. Proto vede důraznou kampaň proti "evropskému volebnímu právu", tzn. právu obyvatel Evropské unie volit v belgických lokálních volbách a též vystupuje proti evropskému Bruselu.⁵⁷

Zpočátku byl problém imigrace považován za problém celé Belgie. Již první číslo stranických novin obsahovalo rozsáhlý článek, ve kterém byli zahraniční dělníci vyobrazeni jako hračky vyšších a temných sil. V pozdějším článku byla konspirace ještě rozšířena: zahraniční dělníci byli dovezeni do Flander velkým belgickým obchodem,

⁵⁶ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 98.

Vlaams Belang: Immigratie: Europa voor de keuze. Dostupné z: [http://www.vlaamsbelang.org/21/2/\[2009-12-6\]](http://www.vlaamsbelang.org/21/2/[2009-12-6])

⁵⁷ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 98.

aby vytěsnili vlámské dělníky a mzdy nestoupaly. Tato vyjádření byla podporována valonskými politiky, kteří byli buď služebníky velkého obchodu nebo v tomto postupu viděli možnost zvýšit svou politickou moc. Tato pozdější motivace též vysvětluje podporu odborových svazů, jež viděly zahraniční pracovníky jako potencionální oporu.⁵⁸

VB byl první stranou, jež brala téma imigrace jako problém, ale původně počítala s jeho řešením až do budoucna. Toto téma však začalo na stranu tlačit o něco dříve. Následně začal VB vůči imigrantům používat xenofobní rétoriku, když tvrdil, že přijde den, “kdy se nám zahraniční dělníci postaví tváří v tvář s noži a tato vize není příliš vzdálena”. Od poloviny osmdesátých let, pod převážně Dewinterovým vlivem byl odpor k emigraci přednášen význačněji.⁵⁹

Dělení na Evropany a neEvropany se stalo rozhodujícím při výběru mezi repatriací a asimilací. Původně byla tato propagace vedena vůči Italům a Portugalcům a jejich repatriaci. Pod tlakem vzrůstajícího počtu neevropských imigrantů, bylo evropským povoleno zůstat, pokud se asimilovali. Toto bylo doprovázeno vykořeněním dvou nových skupin jako hlavního cíle xenofobní propagandy. Jednalo se hlavně o muslimy - převážně imigranty z Maroka a Turecka a druhou skupinu tvořili neevropští azylanti. Zatímco zahraniční dělníci byli vyobrazeni jako naivní otroci v rukou velkého obchodu a byli čím dál tím častěji uváděni jako důvod všech problémů. Termín zahraniční dělník byl čím dál častěji nahrazován termínem imigrant, což znamená, že tito lidé odešli ze země původu z vlastní vůle a v nové zemi již zůstanou. Dále byli tito lidé často zmiňováni jako finanční břemeno (ti nezaměstnaní) a též hrozba (teroristé).⁶⁰

Nejdůležitějším aspektem stranické xenofobní propagandy je islamofobie. Fundamentalismus je představován jako logický důsledek islámu. Doktrína, jež káže svatou válku, vraždy, násilné konverze, útisk žen, otroctví a vyhlazení bezvěrců,

⁵⁸ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 102.

⁵⁹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 102.

⁶⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 103.

automaticky vede k tomu, co známe jako fundamentalismus. Muslimové jsou vyobrazeni jako pátá kolona krutého a expanzionistického náboženství. VB požadoval po vládě, aby neprodleně vypracovala seznam represivních opatření, jež považovala za nutné z toho důvodu, aby Belgie, konkrétně Flandry, nebyly islamizovány a též proto, aby se Brusel nestal nejsevernějším městem Afriky. Jako hlavní příklad pokračující islamizace Flander uvádí VB antverpský okres Borgerhout, který bývá nazýván jako Borgerocco. VB většinu azylantů označuje za zlatokopy či zbabělce. Do první skupiny patří ekonomičtí uprchlíci (emigranti), kteří dle VB tvoří většinu azylantů. Politici uprchlíci naopak bývají označováni za zbabělce, jelikož se neúčastní bojů ve své zemi. Stále častěji bývají imigranti vykreslováni jako časovaná bomba, jež má dvě aplikace: jednak hrozba islámského fundamentalismu a terorismu v západní Evropě a na druhou stranu jako demografická časovaná bomba, kdy v důsledku nově narozených budou Flandry v nepříliš vzdálené budoucnosti osídleny převážně imigranty.⁶¹

VB není zcela jednotný v otázce socio-ekonomické politiky. Ve volebním programu používá neoliberální rétoriku a inspiraci hledá v tzv. solidarismu, ideologii, jež se skládá ze sociálně-etnického triptychu: z idey solidarity, principu subsidiarity a tolerance. Na druhou stranu VB aspiruje na následovníka třetí cesty. Během let byla socio-ekonomická politika strany prezentována ve vzrůstajícím neoliberálním duchu. VB požadoval co nejmenší zásahy státu do ekonomiky, vystupoval pro privatizaci mnoha státních břemen nebo přinejménším pro stanovení limitu při zásahu státu. Zdravé ekonomické prostředí může být vytvořeno pouze investicemi, jež budou přátelské k obchodům a ne "umělými injekcemi od státu". Dále požaduje redukci sociálního státu a více individuální zodpovědnosti za peníze. Strana též prosazuje bezplatné transfery zboží po území Evropské unie. Dále hledá řešení v redukci sociálních výdajů a propagování technologické inovace. V duchu typickém pro neoliberální směr, chce dát VB "Evropskému géniovi" zpět jeho prostor k dýchání, přemístěním "Eurokratických paláců a jejich extravagantního služebnictva".⁶²

⁶¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 103.

⁶² MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 104-105.

Vlaams Belang: Een sociale politiek. Dostupné z: URL: <<http://www.vlaamsbelang.org/21/5/>> [2009-12-01]

Na počátku devadesátých let začal VB více pracovat na sociálním obrazu strany. Začal vyzdvihovat témata, jakými byla nezaměstnanost a chudoba. V roce 1993 VB zorganizoval tématickou konferenci s názvem “Chudé Flandry”, což bylo považováno za první krok k vybudování přirozeného mostu mezi nacionalismem a sociálním obrozením, jež vždy podporovalo socialismus. Toto vedlo k situaci, že socio-ekonomická témata byla více prezentována ve stranických novinách, brožurách a též v programu. Pod vedením Jana Penrise se VB snažil zmodernizovat svůj solidarismus. V roce 1996 strana uspořádala konferenci “Pracující Flandry”, aby propracovala svůj socio-ekonomický program. Navíc, aby strana popořila svou silnou pozici mezi dělníky, začala pořádat velké oslavy na Svátek práce. Dále ve svém programu propagovala vyšší sociální zabezpečení, které v sobě zahrnovalo uchránění a zvýšení penze. Nehledě na to, socio-ekonomická politika měla vždy čisté a dominantní nacionalistické a blahobytné šovinistické komponenty. Na jedné straně VB požadoval, aby benefity šly pouze vlastní komunitě, na druhé straně byly argumenty používány k podpoře vzniku nezávislých vlámských Flander. Strana kritizovala tzv. “severo-jihní belgické transfery”, a to tvrzením, že Flandry (včetně Bruselu) přemístily v roce 1992 418 bilionů BF do Valonie. To znamená, že každý Valon obdržel téměř 130.000 BF od Vlámů. Proto VB volá po nezávislosti Flander a jako jakýsi předstupeň a přípravu na nezávislé Flandry VB požaduje rozdělení belgického systému sociálního zabezpečení na nezávislý valonský a vlámský systém.⁶³

V podobném duchu strana představuje ekonomické argumenty proti přítomnosti imigrantů. Jelikož Belgie/Flandry mají vysokou nezaměstnanost nemohou přijímat (ilegální) dělníky ze zahraničí. VB představil tento problém již ve volbách v roce 1981 svým sloganem: “400.000 nezaměstnaných, proč tedy zahraniční dělníci?” Strana požadovala, aby tito lidé dostali určitou finanční sumu “na odchodnou” a vrátili se domů. Navíc VB zdůrazňoval zvýšenou nezaměstnanost v rámci této skupiny a

⁶³ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 105.

Vlaams Belang: Vlaamse staatsvorming. Dostupné z: URL: <<http://www.vlaamsbelang.org/21/1/>> [2009-12-01]

doplnil informaci tvrzením, že Belgičané za tuto skupinu obyvatel ročně zaplatí přes 120 bilionů BF.⁶⁴

Dalším důležitým tématem, vyskytujícím se ve stranické literatuře, jsou etické hodnoty. VB je odpůrcem potratů, výjimku tvoří pouze ohrožení života matky. Podobným způsobem se strana staví k otázce euthanasie, je proti z důvodu ochrany lidského života. Strana je zastáncem klasických rodinných hodnot. Odmítá tedy neevropské kulturní zvyklosti jakými je třeba arabský model polygamie a evropský model, jež z části uznává homosexuální páry a rozvody. V období etického úpadku, jež v (západní) Evropě probíhá, se VB opět snaží pozvednout tradiční hodnoty. Původně strana obhajovala roli ženy, jako roli matky a manželky. Práce pro ni měla být až druhotná. Po změně stranického vůdce se ovšem tato situace změnila a tendence směřují ke zrovnoprávnění.⁶⁵

Dále VB věří, že lidský život je možný pouze v dobře uspořádané společnosti. Silná autorita by ale nikdy neměla přejít v tyranii, měla by zůstat mezi dvěma extrémny: všudypřítomným kolektivistickým státem a anarchickou rozmařilostí. VB vždy volal po vysoké úrovni práva a řádu. Se vzrůstající nápadností problému přistěhovalecké zločinnosti se pořádek stal hlavním tématem stranické literatury. Mnoho článků pojednává o tom, že pravý počet těchto zločinů je vládou maskován, aby tak zahladila svou chybu.⁶⁶

V dubnu 1993 VB zorganizoval tématickou konferenci s názvem: “Zločinnost: tvrdý přístup” a představil svůj program na toto téma. Ve svých rezolucích strana volá po opatřeních týkajících se práva a pořádku jako prevence proti zločinnosti. V roce 1999 bylo toto téma stěžejní myšlenkou volební kampaně VB. Nová figura VB Demol si nelegálně oblékl svou uniformu šéfa policie a na plakátech požadoval “právo na bezpečnost”. Strana vypracovala ke svému programu práva a pořádku ještě program

⁶⁴ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 105.

⁶⁵ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 107.

⁶⁶ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 108.

speciálních požadavků v “Bezpečnostním plánu” a volala po “plánu nulové tolerance” na základě amerického příkladu. Program je zcela v linii s předchozími požadavky strany. Zločinnost i drogy bývají v první řadě zdůrazňovány jako problém úpadku společnosti, a proto VB volá po uctívání hodnot. Od morálního úpadku imigrantů se odvíjí i jejich vykořenění, proto VB volá po jejich repatriaci jako součásti preventivního plánu proti zločinu.⁶⁷

Dalším důležitým rysem této politiky práva a pořádku je volání po bdělosti, jak ze strany státu, tak obyvatel. VB bojuje za přísnější tresty a lepší možnosti vyšetřování, konkrétně se to týká drogových dílerů. Dále požaduje navýšení financí určených pro policii a četníky, neprodlenou deportaci zločinců a zrušení Lejeunova aktu redukce rozsudků. Tato situace by ale mohla nastat pouze v případě očištění justičního systému od lidí, jež zastávají teorii, že viník je obětí společnosti.⁶⁸

Na rozdíl od pohledu VB na právo a řád je náhled na obranu země poměrně mírný. Rysy vojenských opatření jsou ve stranické literatuře zmiňovány pouze velice spíše a strana nijak nepropaguje armádu či válečné hodnoty. Nicméně strana zastává názor, že mír je nemyslitelný bez bdělosti. Proto by měla být armáda dobře vybavena a trénována, měla by se skládat z cca 40.000 osob včetně 5.000 civilistů. Jejím hlavním úkolem by bylo po dlouhý čas uchránit Flandry a Evropu od totalitárního sovětského imperialismu a od všudypřítomného imperialismu amerického dolaru. Strana akceptuje NATO, jako menší z těchto zel, a to po tak dlouhou dobu, dokud se Evropa nebude schopna ubránit sama. Po pádu komunismu VB shledává další úkol NATO v obraně proti islámu. V té samé době se VB stává stále více protiamerickým a obviňuje americké prezidenty, že využívají zahraničních válek k získávání vnitřněpolitických benefitů. Evropští lídři byli obviněni ze slepého následování USA, místo toho, aby vytvořili silnou a nezávislou evropskou sílu. Navíc chce strana omezit rozmístění

⁶⁷ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 108.

⁶⁸ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 108.

evropských sil na evropském kontinentu. Jedinou výjimkou jsou silně ohrožené evropské zájmy, či krajané v nebezpečí.⁶⁹

Spíše než bdělou armádu VB prosazuje vytvoření bdělého “stavu mysli”, jež by měl být základním kamenem nacionalismu. Tato myšlenka je jádrem stranického nesouhlasu se současnou vojenskou situací. Dillenův první projev v EP se tímto tématem zabýval. Uvedenou situaci popsal jako výsledek úpadku levého křídla. Jeho nesouhlas byl založen především na myšlence, že nacionalisté věří, že by měli mít právo bránit svou vlastní komunitu. Navíc, pokud lidé nejsou připraveni vykonávat všechny povinnosti, neměli by mít možnost využívat všech práv.⁷⁰

Dalším důležitým bodem stranické literatury je kritika tradičních stran. Původně VB primárně útočil na stranu, od níž se odštěpil, tou je VU. Tento nepřítel číslo jedna byl obviněn, že rozvrátil dědictví vlámského nacionalismu výměnou za to, že byl akceptován tradičními stranami a následovně profitoval z belgického blahobytu. V průběhu let se VB čím dál více vzdaloval od své minulosti, jež byla spojena s VU.⁷¹

Základem kritiky tradičních stran Vlámským blokem je jejich údajný antivlámský charakter. Toto je doprovázeno, na jednu stranu staromódní vlámskou nacionalistickou propagandou, v níž jsou tradiční vlámské strany prezentovány jako lokajové valonských stran. Vlámské strany jsou též obviňovány z posluhování valonským zájmům. Na druhou stranu je kritika vázána na problém imigrace, tradiční politické strany jsou zde obviněny z diskriminace Vlámů ve prospěch (muslimských) imigrantů. Tímto jsou Vlámové degradováni na třetí místo po frankofonních Belgičanech a imigrantech.⁷²

⁶⁹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 109.

⁷⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 109.

⁷¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 110.

⁷² MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 110.

Od svého založení strana napadá údajné nemorální chování tradičních vlámských stran. Obviňuje je z pouhé obhajoby vlastních zájmů a ze zrady zájmů vlámského lidu a častuje je přívlastky jako “Gang čtyř”, “političtí bandité” či “politická mafie”. Není zde žádný rozdíl mezi tradičními vlámskými stranami, všechny “mají na svých rukách špínu” a všechny jsou nepřátelské vůči VB. Strana sleduje strategii polarizace voličů na základě linie jeden proti všem. Zatímco ostatní strany údajně sledují pouze své vlastní egocentrické zájmy tím, že činí kompromisy, VB klade zájmy vlámského etnika nad své vlastní.⁷³

V devadesátých letech VB začal operovat jako *zweeppartij* (doslova strana biče), tedy strana, jež na ostatní strany vyvíjí tlak, aby přizpůsobila jejich politiku přáním občanů. Každopádně pod tlakem svých vlastních volebních úspěchů VB svou rétoriku zmírnil. Jeho voličstvu nemohou nadále stačit pouze slova, ale musí dojít i na činy. VB změnil svou strategii ve městech, kde měl většinu, či kde očekával, že se stane nejsilnější politickou stranou.⁷⁴

VB se snaží o “dokonalé vyčištění” politiky. Ve stranické literatuře hovoří téměř výhradně negativně o ostatních politických stranách. Na druhou stranu VB sám sebe představuje jako pravou politickou stranu a považuje sám sebe za součást již existujícího politického systému. Ve skutečnosti je nemožné nalézt ve stranickém tisku skutečné extremistické antistranické myšlenky. VB by rád značně omezil moc politických stran, konkrétně zrušením systému politických schůzek ve státní správě a ve státem vlastněných organizacích, toto ale nenapadá instituce politických stran jako takové. Navíc striktně odmítá nálepku monotematické strany a chce být “stranou plnohodnotnou”.⁷⁵

Literatura VB obsahuje mnoho pohrdavých narážek na politický systém, jako třeba “beznadějný belgický politický nepořádek” a “belgické hnízdo zmijí”.

⁷³MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 110.

⁷⁴ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 111.

⁷⁵ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 111.

Belgický program dokonce uvádí, že solidaristická strana VB požaduje obnovení ústavního státu namísto diktatury politických stran, nátlakových skupin a jednotlivců. Program strany též mluví o falešné demokratizaci a otravě parlamentarismu.⁷⁶

Speciálně v brzkých publikacích vedoucí členové strany propagovali vysoce elitistické názory, postrádající jakoukoli víru v úsudek běžných občanů. Nejvíce aktivní spisovatel v tomto směru, Eric de Lobel, napsal spoustu článků, ve kterých se vyjadřoval proti nucenému hlasování. Tento elitismus byl sdílen i ostatními členy strany, mimo jiné i stranickým sekretářem, jímž byl v té chvíli Jaak Peeters, který napsal: odmítáme býti vedeni “průměrným mužem”, “panem Průměrným”. Práva jež jsou bráněna průměrným rovným právem na úpadek. Podobným způsobem VB odmítl obhajobu referenda na křížové rozmístění řízených střel v Belgii, kdy argumentoval tím, že lidé jsou oslepeni jednostrannou pacifistickou histerií, speciálně tou, jež prezentují rádia a televize.⁷⁷

Pod vlivem “Dewinterovy skupiny” se stranická literatura představovala více populisticky. Od roku 1990 již VB neprezentoval sám sebe jako hlas speciální skupiny, ale jako hlas lidu, vhodně zachycený ve sloganech “Říkáme, co si vy myslíte” a “VB: to jsi ty”. Nově definovaným cílem strany, slovy Stafa Neela, je vyjádřit hlas běžného člověka. Toto vedlo k přehodnocení nástrojů přímé demokracie a v roce 1993 strana navrhla představení směřodatného referenda, čímž explicitně popřela argument, že lidé nebudou schopni rozhodovat v obtížných tématech.⁷⁸

Jednou z nejzajímavějších publikací VB je “Návrh na zřízení republiky Flandry”. První sekce “konstituce” se zabývá základními právy budoucí republiky, znamenající již zaběhnuté návrhy pro liberální uspořádání státu. Jedinou velkou odchylkou od ostatních západoevropských uspořádání je přísné “právo krve” (*jus sanguinis*) nad “právem místa” (*jus soli*), což předpokládá, že Vlám je někdo, kdo se

⁷⁶ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 112.

⁷⁷ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 112.

⁷⁸ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 112.

narodil vlámskému páru rodičů. Ovšem bude tu snaha i o prosazení pravidla, že Vlány jsou i děti, jež mají jednoho z rodičů Vlána a druhého Holanďana. Demokracie by neměla být zmatena nekonečným mluvením, bez vyjmenování citlivých věcí, což je tradiční formou antiparlamentarismu. Dle návrhu by demokracie měla vést ke stavu, v němž etnická komunita může kontrolovat a pokutovat vládu. Zakládání politických stran je svobodné a pomáhá tak lidem k vyjádření jejich politické vůle.⁷⁹

Nejradikálnější změnou, jíž chtěla strana provést v běžném modelu parlamentní demokracie, která si ale nenašla svou cestu do konstitucionálního návrhu, je reprezentace dětí. VB tvrdí, že demokratický princip “jeden muž, jeden hlas” nenalézá v současných demokraciích podporu, jelikož děti nejsou reprezentovány. Proto navrhuje, že děti budou reprezentovány svými rodiči do té doby, než budou schopny volit: matka dostane hlas navíc za prvorozené dítě, otec za druhorozené atd. Strana věří, že toto dá rodině sílu pro rozhodný úder v politické aréně a navíc rodiče donutí volit uvědoměleji.⁸⁰

Dalšími podstatnými tématy jsou kolaborace a poválečné represe. Ty jsou dle VB souzeny z čistě nacionalistické perspektivy. Na jedné straně VB mluví o těch, jež pro dobro populace drželi politický či administrativní úřad během druhé světové války a odvolává se na dřívější bojovníky východní fronty jako na vojáky, jež padesát let zpátky, hnáni idealismem, chtěli bojovat s šílenstvím komunismu. Na druhou stranu toto vyobrazuje represe jako “slepou perzekuci antivlámských úředníků”, jež si přáli bránit své belgické názory.⁸¹

4.4 Přeměna strany ve Vlámský zájem

Vlámský blok byl v roce 2004 rozpuštěn tzv. ghentským verdiktem. Strana byla prohlášena za zločineckou organizaci a obviněna z rasismu. Byla ovšem ihned obnovena pod názvem Vlámský zájem. Ohledně oprávněnosti verdiktu se vedou spory.

⁷⁹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 113.

⁸⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 113.

⁸¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 114.

Strana sama tvrdí, že byla odsouzena na základě výtahu z článků, jež byly pouhými citacemi oficiálních statistik. Soud sám uznal, že výroky členů strany nemusí být nutně nepravdivé, ovšem mohou podněcovat násilí. Pozoruhodný je i fakt, že byla rozpuštěna strana, jež se dlouhodobě těšila velké přízni voličů. Strana se ale nenechala zastrašit a pod novým názvem se opět objevila na belgické politické scéně, a to s téměř stejným programem a shodným vedením.⁸²

5. Reakce ostatních stran na VB

Tradiční strany se nacházely před strategickými dilematy v jejich boji proti extrémní pravici.⁸³ Jejich postoj sám do určité míry způsobil vzestup VB.

Základní dilema spočívalo, dle Hanse de Witta, ve výběru mezi negací a konfrontací. Strategie negace je založena na jakémsi “zadušení” či minimalizaci extrémně pravicových stran. Největší nevýhodou této koncepce je, že extrémní strany si poté dále pokojně pokračují svou cestou.⁸⁴

Strategii konfrontace lze rozdělit do několika skupin. První je založena na obsahu či ideologii. Její hlavní nevýhodou je, že přenáší do centra politické debaty ideály extrémní pravice, a tím ji vlastně zviditelňuje. Druhou možností je pokusit se extrémně pravicovou stranu izolovat. Třetí možností je strategie démonizace strany, mající v tomto případě za cíl zdiskreditovat extrémní pravici na základě spojitosti s druhou světovou válkou či diskreditovat vedoucí politiky takové strany spojením jejich osoby s eventuální kriminální minulostí. Z tohoto pohledu lze tedy proti extrémní

⁸² Vlaams blok. Dostupné z: URL: <<http://vlaamsblok.be/en/>> [2009-11-28]
Altermedia ČR. Dnes nás popravili. My ale opět vstaneme. Přeložil Martin R. Čejka. Dostupné z:
URL: <http://cz.altermedia.info/prohlen/dnes-ns-popravili-my-ale-opt-vstaneme_762.html>
[2009-09-04]

⁸³ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 247.

⁸⁴ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 247.

pravici bojovat i právní cestou. Ale nebezpečím těchto cest je, že mohou extrémně pravcovou stranu dostat do pozice oběti, čímž si poté získá další volební hlasy.⁸⁵

Antiimigrační politika přinesla své první ovoce v parlamentních volbách, jež proběhly v roce 1987. Přesto to byl spíše alarmující podnět pro ostatní strany, který měly brát jako varování pro blížící se komunální volby, které se měly konat v říjnu 1988. Období v letech 1987-1991 bývá charakterizováno jako intenzivní veřejný spor na téma přistěhovalců. Krátce po komunálních volbách předseda vlády, kterým byl Wilfried Martens (CVP), oznámil posun v imigrační politice. Paula D'Hondt (CVP) byla nominována na funkci komisařky pro imigrační politiku. V roce 1989 Královský komisariát vydal prohlášení, ve kterém odmítal princip politiky, k němuž se hlásil Vlámský blok. Nabízel i příslušné návrhy pro zlepšení integrace přistěhovalců, ale bez poskytnutí volebního práva. Strany vládní koalice (socialisté, CVP, Volksunie) se podepsaly pod návrhem Pauly D'Hondt, přesto jeho uvedení do praxe bylo obtížné, a to z důvodu rozpočtu a dále pak obav z veřejného mínění. Nakonec v roce 1990 vláda na doporučení Pauly D'Hondt rozhodla o udělení belgického občanství automaticky imigrantům třetí generace. Návrh zpřístupnit přistěhovalcům všechny veřejné funkce byl ovšem považován za příliš kontroverzní, a proto byl zamítnut. V roce 1991 se předseda vlámské socialistické strany Frank Vandenbroucke pokusil formalizovat jakýsi boj proti VB předvolební dohodou všech stran. Na základě této dohody se všechny strany měly podílet na vytlačení tématu přistěhovalectví z volební kampaně, ale tento návrh nebyl dostatečně podpořen.⁸⁶

24. listopadu 1991 se Vlámský blok stal z marginální strany čtvrtou nejsilnější stranou ve Flandrech, když ve volbách získal 10,3% a v obvodu Antverpy získal dokonce 20,7% a stal se tam tak nejsilnější politickou stranou. Po volbách v roce 1991 byly tedy ostatní strany nuceny přehodnotit svůj postoj k Vlámskému bloku. Zjistilo se, že strategie konfrontace je neúspěšná, proto od ní bylo upuštěno.⁸⁷

⁸⁵ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 247.

⁸⁶ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 249-250.

⁸⁷ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 252.

Po oslňujícím volebním úspěchu, který se na komunální úrovni opakoval v roce 1994, se Vlámský blok stal důležitým potenciálním politickým partnerem. Nebylo tedy úplně zcestné přemýšlet nad jakousi dohodou Vlámského bloku s pravicí, která by mu tím poskytla určitou důvěryhodnost. Toto nebezpečí bylo zdůrazněno před volbami v roce 1991 a jistí progresivisté naznačovali, že by měl být kolem VB zřízen tzv. “cordon sanitaire”. První pokus v tomto směru selhal již v roce 1989. Na začátku ovšem všichni předsedové stran podepsali dokument, v němž se zavazovali izolovat Vlámský blok na úrovni národní, regionální i komunální. Jaak Gabriel, který byl předsedou VU, přišel s názorem, že se mu zdá nesmyslné uzavírat koalici “všichni proti jednomu”. Na tomto základě vystoupili předsedové PVV (Vlámská liberální strana) a CVP a deklarovali, že se necítí dále vázáni protokolem. Tím, že král Baudoin nehovořil po volbách s předsedou Vlámského bloku, vlastně sám zapříčinil izolaci strany. Bylo již tedy naprosto zřejmé, že přestože se VB stal čtvrtou nejsilnější stranou na politické scéně, ostatní politické subjekty ho nebraly jako “klasickou” stranu, která by se mohla podílet na vládě. Až do konce roku 1992 tato izolace nebyla totální. Ke konci roku 1992 byl VB opravdu obklopen tzv. “cordon sanitaire”. Strana nebyla schopna se dohodnout s žádnou jinou politickou stranou, a to ani na komunální úrovni.⁸⁸

Strategie ostatních vlámských stran vůči VB se silně změnila v důsledku toho, jaké důležitosti strana po volbách nabyla. V první fázi, zhruba od roku 1978 až cca do roku 1987, byl VB jak médií, tak ostatními politiky ignorován. Neexistovaly žádné návrhy na zásah proti pravici, a to převážně z toho důvodu, že VB se zpočátku prezentoval jako vlámská národní strana, nikoli jako strana extrémně pravicová. Tradiční strany začaly být v pohotovosti až ke konci osmdesátých let, kdy VB začal získávat hlasy svou antiimigrační politikou. První strategií, se kterou tyto tradiční strany vyrazily do boje, byla přímá ideologická konfrontace. Všechny tyto strany dávaly najevo silnou jednotu v odmítnutí extrémní pravice. Vláda vedla politiku integrace. Názor VB na imigrační politiku ovšem zapůsobil na obyvatele, což vedlo k velkým volebním úspěchům této strany v roce 1991. V reakci na to změnily tradiční strany svou strategii a snažily se problém imigrace co nejvíce depolitizovat. Nabízí se zde otázka,

⁸⁸ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 257-258.

jak se strany měly zachovat. Jestli zvolit odpor vůči názoru VB na imigrační politiku, což ale logicky podpoří propagaci VB nebo toto téma ignorovat, což ale zase způsobí, že by si VB mohl s tímto tématem volně nakládat. Po roce 1991 se tedy boj s extrémní pravicí dostal do fáze, kdy se tradiční strany ze všech sil snažily vést vůči VB izolační politiku. Navíc tu probíhala jakási démonizace strany. Oproti tomu vlámské strany dávaly obzvláště najevo neochotu bojovat proti VB právními zbraněmi.⁸⁹

VB byl vždy nakloněn evropské spolupráci, ale nikoli Evropské unii v dnešní podobě. Dle něj je příliš teritoriálně limitovaná a příliš rozpínavá, co se týče moci. Ovšem vidí zde i šanci na vymanění Flander z obávaného belgického státu. Toto je ale možné pouze v případě, když bude opuštěna současná cesta integrace a bude vytvořena “nová Evropa etnických komunit”. Tato Evropa nebude postavena na uměle vytvořených státech, ale na přirozených etnických komunitách. Navíc by byla založena na respektu k suverenitě a individuálnímu charakteru každé jednotlivé etnické komunity namísto supernárodního cíle.⁹⁰

VB argumentuje v otázce imigrační politiky též etnopluralismem. Vlámská etnická komunita by měla být chráněna před vlivem cizích elementů a musí se též bránit před pokračující invazí elementů cizích kultur. Tímto způsobem VB chrání nejen identitu svých vlastních lidí, ale též imigrantskou. Definuje integraci jako genocidu, jelikož transformuje nezávislost etnických komunit do nekvalitní smíšeniny. Tento etnopluralismus je mírný ve svém rozsahu, jelikož VB rozlišuje evropské a neevropské etnické komunity.⁹¹

Oponenti tvrdí, že toto rozlišení mezi evropským a neevropským obyvatelstvem je rasismus. Tento pohled je posílen stranickou rétorikou o odlišných “rasách” a vylučování Turků ze západního světa. VB vždy odmítal jakákoli nařčení z rasismu a Annemans navíc volal po zavedení pokut pro lidi, jež by jeho samotného

⁸⁹ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 262-263.

⁹⁰ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 99.

⁹¹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 99.

nazvali rasistou. Strana zdůrazňuje, že nikdy nemluvila o Vláměch s nadřazeností a nikdy netvrdila, že jsou lepší než jiná etnika. Situaci vidí spíše tak, že stejně jako Vlámové by měli problémy s životem na poušti, stejně tak mají severoafričané (muslimové) problémy s životem v moderní společnosti jež se nachází například ve Flandrech. Navíc vykořeněním ze své vlastní kultury jsou vtaženi do různých problémů, jakými jsou drogová závislost či zločinnost atd. Toto je přirozený proces, proto za něj nejsou zodpovědní pouze přistěhovalci, ale hlavně belgičtí a vlámští politici. Odtrhli imigraty od jejich vlastní kultury falešnými sliby a vysvlékli je z jejich vlastní identity politikou integrace. Z tohoto důvodu VB zastává názor, že tradiční strany jsou skutečnými rasisty. Nicméně dle etnopluralistické vize mluví o “odlišném, ale rovném”.

Strana byla výjimečně obviněna i z antisemitismu, poprvé kdy k této situaci došlo to Dillena velmi rozčílilo a ohradil se, ať je tedy v jeho textech antisemitská rétorika nalezena. Časopis jež VB obvinil, přirovnal k předválečnému německému časopisu *Der Stürmer*. Ale ač byla literatura VB zkoumána jak byla, žádné známky antisemitismu v ní nalezeny nebyly.⁹²

V počátcích své existence VB soustředil své xenofobní tendence převážně, ale ne výhradně, na francouzsky hovořící část země. Belgie je Vlámami považována za historickou chybu. Byla vytvořena proti přání vlámské části obyvatelstva a pouze na základě přání frankofonního obyvatelstva. Vlastní stát je Vlámami popisován jako: “absurdita, jež zotročila, rozdrtila, napadla, zranila vysmívala se a utlačuje naši etnickou komunitu s úmyslným záměrem zničit Flandry a vlámskou etnickou komunitu”.⁹³

VB nejčastěji Valony obviňuje z imperialistických a expanzionistických tendencí, které nectí hodnoty vlámské menšiny ve Valonii, ale přitom frankofonní požadují výhody ve Flandrech. Popisuje belgickou královskou rodinu jako obhájce belgického státu, jelikož její luxusní život na jeho existenci závisí. Ještě více nenávidění jsou probelgičtí Vlámové, jež jsou nakloněni Francouzům a kteří bývají označováni jako *franskiljons* a jsou pro kritiky zrádci vlastní komunity, což je pro nacionalisty tím

⁹² MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 100.

⁹³ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 101.

nejzávažnějším zločinem. Každopádně většina z nich je brána jako oběť akcí dřívějších generací nebo pouze jako slabé charaktery, VB je připraven vzít tyto lidi zpátky.⁹⁴

6. Egmontský pakt

Egmontský pakt je dohodou o přeměně Belgie ve federativní stát a úmluvou na vztazích mezi jazykovými komunitami v zemi. Pakt byl dojednán v květnu 1977, ale nikdy nevstoupil v platnost z důvodu demise vlád. Podstatné body, o něž v něm šlo, byly ovšem využity pro reformy, jež v Belgii následovaly. Pakt byl schválen většinou stran, které tvořily vládu premiéra Tindemansa. Jednalo se o koalici CVP, PSC, BSP-PSB, Volksunie a FDF. Dohoda byla pojmenována po Egmontském paláci v Bruselu, ve kterém jednání probíhala. Posléze byl pakt doplněn Stuyvenbergovou dohodou, přijatou v témže roce. Obě dohody mohou být nazývány “Pakt společenství”. Co se týče obsahové části paktu, nejdůležitějšími body bylo ustavení autonomních rad a vlád pro tři belgické komunity, čemuž předcházelo ustavení tří kulturních komunit v roce 1970 - vlámské, francouzské a německy mluvící. Dále následovalo ustavení tří regionů Flandry, Valonie a Brusel, s autonomními radami a exekutivami. Dalším bodem byla jazyková otázka v Bruselu a jeho perifériích. Dohoda na nepsaných právech v Bruselu a jeho perifériích zahrnovala jazykové právo pro francouzsky mluvící obyvatele ze čtrnácti vlámsky mluvících provincií v okolí Bruselu. Dala jim právo na vlastní jazyk a právo volit v Bruselu. Nakonec byla předložena otázka reformy státních institucí. Dohoda nikdy nevstoupila v platnost kvůli protestům z vlámské strany, zejména v bodech týkajících se Bruselu, kde shoda mezi oběma jazykovými komunitami končila. Pro mnoho Vlámů byly návrhy týkající se Bruselu nepřijatelné. Uvnitř CVP docházelo k velkým rozporům ohledně názoru na pakt, dále tu byly stále nové požadavky předsedy vlády na další jednání s vlámskou stranou, ta byla odmítána francouzsky mluvícími stranami. CVP stále zůstávala rozdělena a 11. října 1978 v projevu plném emocí, předseda vlády Leo Tindemans neočekávaně oznámil demisi své vlády. Egmontská krize měla důsledky pro některé belgické politické strany. Radikální pravé křídlo

⁹⁴ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 101.

Volksunie se oddělilo a vytvořilo krajně pravicovou stranu Vlámský blok. Poslední jednotná strana v Belgii, kterou byli socialisté BSP-PSB, se rozštěpila na francouzsky a vlámsky mluvící stranu. Ačkoli Egmontský pakt jako takový selhal, byl důležitým krokem k federalizaci Belgie. Spousta jeho cílů byla uskutečněna (komunity, regiony, provincie). Některé body jako rozdělení volebního obvodu Brusel-Halle-Vilvoorde nebo nepsaná práva v Bruselu pro francouzsky mluvící obyvatelstvo z bruselských periférií, se uskutečnit nepodařilo.⁹⁵

7. Volby

7.1 Volební systém

V roce 1919 bylo v Belgii zavedeno všeobecné a rovné hlasovací právo, které se týkalo se pouze mužů. Ženy toto právo získaly až v roce 1948. Dále byla roku 1979 snížena věková hranice, pro účast ve volbách na osmnáct let. Této možnosti bylo prvně využito při volbách, které se konaly roku 1981. Od roku 1993 platí snížení pasivního volebního práva při volbách do federálního parlamentu, a to na dvacet jedna let. Volby do obou komor belgického federálního parlamentu se konají každé čtyři roky, přičemž není možné kandidovat zároveň na federální i regionální úrovni. Účast ve volbách je v Belgii povinná, což znamená, že činívá více než 90%. Voliči mají možnost upravovat volební lístky, a to jednak přidělováním preferenčních hlasů či mohou využít nahrazování a doplňování jmen kandidátů. Velikost volebních obvodů pro volby do sněmovny je stanovována dle počtu obyvatel. Pro volby do senátu a Evropského parlamentu je rozdělena na tři volební obvody, a to Flandry, Valonsko a Brussels-Halle-Vilvoorde. V těchto obvodech dochází k volbě čtyřicet senátorů skrze frankofonní a vlámský volební sbor. Frankofonní sbor volí patnáct a vlámský dvacet pět senátorů. V Evropském

⁹⁵ STATE, P. F. (2004). *Historical Dictionary of Brussels*. Maryland: Scarecrow Press, Inc., s. 100-101.
MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 84.
WILSFORD, D. (1995). *Political leaders of contemporary Western Europe: a biographical dictionary*. Westport: Greenwood Press, s. 74.

parlamentu je čtrnáct vlámských zástupců, deset frankofonních a jeden německy mluvící zástupce.⁹⁶

7.2 Voličstvo Vlámského bloku

Bylo již provedeno velké množství analýz, zabývajících se VB, ale výsledek byl vždy shodný. Dle vůdců strany a jejího programu lze Vlámský blok hodnotit jako extrémně pravicovou stranu, s jejími voliči už to ovšem tak jednoduché není. Pouze malá skupina z těchto lidí se ztotožňuje s extrémně pravicovými názory. V roce 1991 voliči Vlámského bloku byli motivováni hlavně názory strany na imigrační politiku. Proti veškerému očekávání lze konstatovat, že v roce 1991 volili Vlámský Blok převážně mladí voliči. Šance na odevzdání hlasu pro Vlámský Blok byla daleko pravděpodobnější u volnomyšlenkářů, lidí bez vyznání, dělníků, nezaměstnaných a u těch, co měli pouze základní vzdělání a ve velkých městských aglomeracích. Voliče Vlámského Bloku lze rozdělit dle různých kritérií. Prvním je sociální zázemí, v jehož rámci existuje několik teorií. První se soustřeďuje na ekonomické zájmy. Zde je rozšířena teorie, že strana svou podporu získává převážně kvůli své imigrační politice, jelikož zvláště ti nejnižší postavení na pracovním trhu a nezaměstnaní mají pocit, že jim imigranti berou práci. Další teorie je nazvána teorií symbolických zájmů. Ta se zakládá na tvrzení, že tuto stranu volí lidé, kteří ještě nejsou ve společnosti plně integrováni a chtějí někam patřit. Rozpad sociální sítě je vlastní (post)industriální společnosti, která se vyznačuje geografickou mobilitou a sociálním rozvrstvením. Proto hodně jedinců ve špatné sociální situaci inklinuje k odevzdání hlasu této straně. Ti, co nábožensky nepraktikují a distancují se od církve, a stejně tak mladí lidé, kteří jsou pouze slabě sociálně integrováni, se cítí více než jiní Vlámským blokem přitahováni. Stejně tak ti, jež se nacházejí mimo tradiční pilířovou strukturu a ti, kteří se aktivně neúčastní života ve společnosti, inklinují k volbě této strany. Lze tedy připustit, že členství k nějaké společenské organizaci či aktivní podíl na jejím chodu, podporuje společenskou integraci. Třetí teorie je nazvána teorií psychologických potřeb. Dle ní se lidé cítí přitahováni extrémně pravicovou stranou z toho důvodu, že jsou přesvědčeni o nutnosti

⁹⁶ ŘÍCHOVÁ, B. a kol. *Komparace politických systémů II*. Praha: Oeconomica, s. 33-34.

autority, jejíž koncepci tato strana nabízí. Lidé, kteří se v dnešní společnosti cítí nejistí, dezorientovaní a politicky zmatení jsou nakloněni volbě strany, která jim nabízí autoritativní vedení. Tyto strany též nabízejí tvrdé postihy kriminality, čímž si zajišťují hlasy. Zvláště lidé s nízkou kvalifikací a dělníci se cítí nakloněni myšlence jakéhosi kulturního konzervatismu, ke kterému se strana též hlásí.⁹⁷

Výše uvedené teorie tedy třídí voliče, kteří volí Vlámský blok, do třech skupin, jež se dělí na základě důvodu pro volbu strany. Dle teorie vedené ekonomickými zájmy volí stranu především dělníci, kteří se cítí ohroženi imigranty, tudíž jejich postoj k etnickým menšinám není příliš kladný, a proto by bylo odevzdání hlasu Vlámskému Bloku pro ně účelovou volbou. Teorie symbolických zájmů je určujícím faktorem nacionalismu, jako potřeby nových kolektivních svazků a tvoří jakýsi rámeček či rozsah odkazů. Dle teorie psychologických potřeb lze voliče Vlámského bloku více než jiné charakterizovat pocitem sociální dezorientace a politickou nedůvěrou. Dá se tedy očekávat, že tito voliči se více než jiní budou podílet na autoritativních myšlenkách a relevantnosti kulturního konzervatismu. Pro voliče Vlámského bloku je dle různých výzkumů nejdůležitější tvrdý postoj strany vůči imigrantům. Druhým nejsilnějším argumentem je tvrdé potírání zločinnosti a třetí nejoblíbenější bod programu se týká vlámského nacionalismu.⁹⁸

Závěr

VB je stranou s vypracovaným ideologickým programem postaveným okolo jádra vlámského nacionalismu. Považuje etnickou komunitu za hlavní organizační jednotku lidí, ve které každá etnická komunita by měla žít dle své přirozenosti. Měla by tedy žít ve svém vlastním státě. Z tohoto pohledu je Belgie jako multietnický stát odmítnuta. Vlámové by měli dostat svůj vlastní stát, jež by se měl stát určitou formou federace s Nizozemím, jelikož Vlámové jsou považováni za část nizozemské etnické

⁹⁷ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 181-184.

⁹⁸ DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extreme droite en France et en Belgique*. Bruxelles: Édition Complexe, s. 188-189.

komunity. V linii se stranickým etnickým nacionalismem strana požaduje navrácení vlámského území a lidu, jež byl pofrancouzštěn belgickým státem. Cizinci jsou bráni jako hrozba a měli by být repatriováni do své vlastní země, výjimkou jsou pouze evropští imigranti, jež by mohli být spřízněni s nizozemskou kulturou a je tak možná jejich asimilace. Důvěra v kolektivní pořádek skrze rodinu či etnickou komunitu je jádrem stranického pohledu na socio-ekonomickou politiku. Ekonomika by měla podporovat celou komunitu a celá komunita by měla podporovat ekonomiku. Práva by měla být poskytnuta pouze pokud jsou plněny povinnosti. Silný důraz je kladen na etické hodnoty. Politika práva a pořádku je velice důležitá pro zdravý vývoj a budoucnost etnické komunity. Konečně, etnický nacionalismus je jádrem antistranických pocitů VB, pohled na demokracii a revizionismus. Tím prvním i posledním je loajalita k etnické komunitě.⁹⁹

Proč je tedy Belgie stále ještě jedním státem? Jelikož to nezáleží pouze na politicích a přes všechny problémy ani většina Vlámů nemá zájem na rozdělení země. Dle mého názoru ani většina voličů VB nepovažuje za nutné, aby došlo k rozdělení země, ale zaujaly je spíše ostatní programové body, jakými jsou například omezení imigrace a podpora větší bezpečnosti. Za symbol jednoty a integrity země bývá považována i osoba panovníka, což se nyní stává sporným bodem, jelikož VB královskou rodnu obviňuje, že potřebuje jednotnou Belgii pro udržení svého blahobytu. Navíc vzhledem ke složitosti řešení otázky hlavního města Bruselu a velikosti země se dá přepokládat, že Belgie nadále zůstane jednou zemí s federativním uspořádáním. V budoucnu se dá očekávat spíše vyšší autonomie jednotlivých regionů a jiné řešení financí plynoucích do společné federální pokladny. Možná i z důvodu udržení jednoty země budou Valoni ochotni ustoupit některým vlámským požadavkům. VB bude pravděpodobně v blízké budoucnosti získávat větší podporu ze strany běžného obyvatelstva a na základě této skutečnosti ho budou ostatní strany nuceny přizvat k podílu na moci. Je otázkou, jak se situace bude vyvíjet ve vzdálenější budoucnosti. Zda obě strany najdou společnou řeč a shodnou se na řešení, jež bude přijatelné pro všechny

⁹⁹ MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. Manchester and New York: Manchester University Press, s. 115.

aktéry, či zda se naplní hrozba rozdělení země, jež byla před několika staletími spojena a za těchto několik staletí se role obou hlavních skupin obyvatelstva stačila obrátit.

Pokud jde o klasifikaci strany, přiklání bych se spíše k označení VB jako strany populistické, jež si svým volebním programem snaží zajistit dostatečnou podporu voličů. Mým názorem dále je, že pokud by strana dostala příležitost se na moci podílet, snažila by se své programové body uskutečnit a jednala by.

Pokud mohu soudit z reakcí obyvatel z Flander, s nimiž jsem měla možnost hovořit, ve většině případů souhlasí se základními body imigrační politiky VB, jelikož mají často obavy o svůj život. Na druhou stranu ovšem nepodporují programové body, jež jsou příliš konzervativní, jako je například otázka potratů. Řekla bych, že takto vypadá průměrný volič VB. Samozřejmě se najdou též extrémisté, jimž se líbí konzervativní programové body strany a v těch spornějších bodech se snaží nalézt pravicově extrémistické prvky, jenž jim u jiných stran chybí a zde je možné si prohlášení lehce upravit či se na ně podívat určitým pohledem a strana se zdá jako extrémně pravicová.

Použitá literatura:

Tištěné zdroje:

BÉLAND, D.; LECOURS, A. (2008). *Nationalism and Social Policy: The Politics of Territorial Solidarity*. 1st ed. New York: Oxford University Press.

BEMONG, N. (2008). *Re-Thinking Europe: Literature and (Trans)National Identity*. 1st ed. New York - Amsterdam: Editions Rodopi B.V.

CARTER, E.L. (2005). *The Extreme Right in Western Europe. Success or Failure*. 1st ed. Manchester: Manchester University Press.

DANICS, Š. (2003). *Extremismus*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství TRITON.

DELWIT, P.; DE WAELE, J.-M.; REA, A. (1998). *L'extrême droite en France et en Belgique*. 1st ed. Bruxelles: Édition Coplexe.

FLECKER, J. (2007). *Changing Working Life and the Appeal of the Extreme Right*. 1st ed. Hampshire: Ashgate Publishing Limited.

CHARVÁT, J. (2007). *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál.

MONIÈRE, D. (1999). *Démocratie médiatique et représentation politique*. 1st ed. Montréal: Les Presses de l'Université de Montréal.

MUDDE, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. 1st ed. Manchester and New York: Manchester University Press.

NUGENT, N. (2006). *The Government and Politics of the European Union*. 6th ed. Durham: Duke University Press.

ŘÍCHOVÁ, B. a kolektiv. (2004). *Komparace politických systémů II*. 1. vyd. Praha: Oeconomica.

STATE, P. F. (2004). *Historiacaal Dictionary of Brussels*. 1st ed. Maryland: Scarecrow Press, Inc.

SZCZERBIAK, A.; PAUL, T. (2008). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism*. 1st ed. New York: Oxford University Press.

WILSFORD, D. (1995). *Political leaders of contemporary Western Europe: a biographical dictionary*. 1st ed. Westport: Greenwood Press.

ŽALOUDEK, K. (2004). *Encyklopedie politiky*. 3. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Libri.

Elektronické zdroje:

Altermedia ČR. Dnes nás popravili. My ale opět vstaneme. Přeložil Martin R. Čejka. Dostupné z: URL: <http://cz.altermedia.info/prohlen/dnes-ns-popravili-my-ale-opt-vstaneme_762.html> [2009-09-04]

Belgie: Vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: URL: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000809/>> [2009-12-21]

Politický systém Belgie. Dostupné z: URL: <<http://www.euroskop.cz/500/sekce/politicky-system/>> [2009-12-21]

La Constitution belge. Dostupné na stránkách belgického senátu: URL: <http://www.senate.be/doc/const_fr.html> [2009-09-10]

SOKOL, P. (25. 10. 2001). *Proměny belgického stranického systému*. Dostupné z: URL: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=439> [2009-12-03], [2009-12-25]

The Belgian Monarchy. Dostupné z: URL: <<http://www.monarchie.be/>> [2009-12-21]

Vít Pohanka: Dvojjazyčný Brusel. (1.2. 2006). Dostupné z: URL: <http://www.rozhlas.cz/svet/portal/_zprava/220951> [2009-11-25]

Vlaams Belang: Vlaamse staatsvorming. Dostupné z: URL: <<http://www.vlaamsbelang.org/21/1/>> [2009-12-01]

Vlaams Belang: Immigratie: Europavor de keuze. Dostupné z: URL: <<http://www.vlaamsbelang.org/21/2/>> [2009-12-06]

Vlaams Belang: Een sociale politiek. Dostupné z: URL: <<http://www.vlaamsbelang.org/21/5/>> [2009-12-01]

Vlaams Blok: URL: <<http://vlaamsblok.be/en/>> [2009-11-28]

Příloha 1

Poslední parlamentní volby se v Belgii konaly 10. června 2007.

Sčítání hlasovacích lístků ve volbách do belgického federálního parlamentu přineslo následující rozložení mandátů v novém parlamentu:

Politická strana	Sněmovna zástupců Počet mandátů (rozdíl oproti roku 2003)	Senát Počet mandátů (rozdíl oproti roku 2003)
CD&V/N-VA (vlámští křesťanští demokraté/ N-VA)	30 (+8)	9 (+3)
MR (Reformní hnutí- frankofonní liberálové)	23 (-1)	6 (+1)
PS (frankofonní socialisté)	20 (-5)	4 (-2)
OpenVLD (vlámští liberálové)	18 (-7)	5 (-2)
Vlámský zájem	17 (-1)	5 (0)
SP.A-Spirit (vlámští socialisté)	14 (-9)	4 (-3)
CDH (frankofonní střed demokratických humanistů)	10 (+2)	2 (0)
Ecolo (frankofonní Zelení)	8 (+4)	2 (+1)
Seznam Dedecker (vlámská pravice)	5	1
Groen (vlámští Zelení)	4 (+4)	1 (+1)
FN (frankofonní krajní pravice)	1 (0)	1 (0)
Celkem	150	40

Zdroj: URL: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000809/>> [2009-12-23]

Příloha 2

Složení nové belgické federální vlády tzv. Leterme II, od 25.11.2009 :

Yves Leterme, (CD&V), - *předseda vlády*;

Didier Reynders,(MR), místopředseda vlády, ministr financí a institucionálních reforem;

Laurette Onkelinx,(PS), místopředsedkyně vlády, ministryně sociálních věcí a zdraví, pověřena sociální integrací;

Steven Vanackere,(CD&V), místopředseda vlády,*ministr zahraničních věcí* a institucionálních reforem;

Joëlle Milquet,(CDH), místopředsedkyně vlády, ministryně zaměstnanosti a rovnosti příležitostí a *pověřená politikou migrace a asilu*;

Guy Vanhengel, (Open VLD), místopředseda vlády, ministr rozpočtu;

Michel Daerden, (PS), ministr pro penze a politiku velkých měst;

Stefaan De Clerck,(CD&V), ministr spravedlnosti;

Sabine Laruelle,(MR), ministryně malých a středních podniků, OSVČ, zemědělství a politiky vědy;

Pieter De Crem, (CD&V), ministr obrany;

Paul Magnette,(PS), ministr ŽP a energie;

Charles Michel,(MR), ministr pro rozvojovou spolupráci;

Inge Vervotte, (CD&V), ministryně veřejné správy a státních podniků; *Pozn.: nová tvář ve vládě, tetno post zastávala I. Vervotte ve vládě Yves Leterma, odstoupila ze solidarity stejně jako Yves Leterme v prosinci 2008.*

Vincent Van Quickenborne,(Open-VLD), ministr hospodářství a zjednodušování administrativy;

Annemie Turtelboom,(Open VLD), ministryně vnitra;

Etienne Schoupe,(CD&V), státní tajemník pro dopravu;

Carl Devlies,(CD&V), státní tajemník pro koordinaci boje proti podvodům;

Bernard Clerfayt,(MR), státní tajemník pro modernizaci ministerstva financí, ekologických daní a pro boj s fiskálními podvody.

Olivier Chastel,(MR), státní tajemník pro evropské záležitosti

Philippe Courard, (PS), státní tajemník pro sociální integraci a chudobu;

Melchior Wathelet, (CDH), státní tajemník pro rozpočet, azylovou a migrační politiku, politiku rodin, zodpovědný za kulturní instituce obou společenství;

Jean-Marc Delizée, (PS), státní tajemník sociálních věcí pro invalidní občany; Guido De Padt, (Open VLD), Komisař vlády, zástupce ministra rozpočtu.

Zdroj: URL: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000809/>> [2009-12-23]

Příloha 3

Vlámsko (společná vláda regionu a společenství) :

Vláda má 9 ministrů, kteří si rozdělili kompetence podle koaliční dohody podepsané v předvečer vlámského svátku třemi politickými stranami Vlámka - CD&V (křesťanští demokraté), N-VA (nacionalistická strana Nová vlámská aliance) a SP.a (socialisté).

Jan Peumans, N-VA, předseda vlámského parlamentu;

Kris Peeters, CD&V, ministerský předseda a zároveň ministr pro obecnou vládní politiku, hospodářství, zahraniční vztahy, zemědělství a rybolov a politiku venkova. Kris Peeters byl premiérem i předchozí vlámské vlády;

Hilde Crevits, CD&V, ministryně dopravy, veřejných prací;

Jo Vandeurzen, CD&V, ministr veřejného blaha, zdraví, rodiny. Vandeurzen byl ministr spravedlnosti ve federální vládě Yves Leterma a musel podat demisi v prosinci 2008 v souvislosti s aférou Fortis;

Joke Schauvliege, CD&V, ministryně životního prostředí, ochrany přírody a kultury;

Philippe Muyters, N-VA, ministr rozpočtu a financí, zaměstnanosti, regionálního rozvoje, národního bohatství a sportu. Muyters je předsedou zaměstnavatelského svazu a viceprezident hospodářské komory Vlámka;

Geert Bourgeois, N-VA, místopředseda vlády a ministr veřejných záležitostí, vnitra, integrace občanů, cestovního ruchu a vlámské periferie Bruselu; Bourgeois je nacionalistickou zbraní předsedy strany N-VA (Bart De Wever);

Ingrid Lieten, SP.a, místopředsedkyně vlády, ministryně vědy, výzkumu, inovací, veřejných hospodářských nástrojů (včetně energie), médií, koordinace politiky boje proti chudobě;

Freya Van den Bossche, SP.a, ministryně bytové politiky, energie, sociální ekonomiky, politiky měst;

Pascal Smet, SP.a, ministr pro záležitosti Bruselu, ministr vzdělávání, rovných příležitostí, mládeže.

Valonský region:

Vláda je složena z 8 ministrů, z toho 4 PS, 2 Ecolo, 2 CDH. Čtyři z nich mají kompetence také ve Frankofonním společenství. Předchozí vláda koalice PS a CDH měla 9 ministrů.

Emily Hoyos (Ecolo), předsedkyně valonského parlamentu;

Rudy Demotte, (PS), předseda vlády a bude osobně řídit oblasti tzv. Marshallova plánu ekonomické obnovy, strukturálních fondů, zjednodušování administrativy, vydávání licencí na zbraně, mezinárodních vztahů, je také prvním ministrem ve vládě Frankofonního společenství;

Jean-Marc Nollet, (Ecolo), ministr energie, bytové politiky, veřejných funkcí, Aliance zaměstnanost-ekologie, je také ministrem ve vládě Frankofonního společenství;

André Antoine, CDH, ministr rozpočtu, financí, zaměstnanosti, vzdělání, sportu, je také ministrem ve vládě Frankofonního společenství;

Jean-Claude Marcourt, (PS), ministr hospodářství a zahraničního obchodu, je také ministrem ve vládě Frankofonního společenství. J.-C. Marcourt byl také zvolen do EP, tohoto mandátu se vzdá;

Philippe Henry, (Ecolo), ministr regionálního rozvoje a dopravy;

Benoît Lutgen, (CDH), ministr zemědělství, rozvoje venkova, ochrany národního bohatství a přírody;

Paul Furlan, (PS), ministr pro místní politiku a politiku měst;

Eliane Tillieux, (PS), ministryně sociálních věcí a zdraví, jediná žena ve vládě;

Frankofonní společenství:

Vláda je složena ze 7 ministrů, 3 PS, 2 Ecolo, 2 CDH, z nichž 5 působí také v regionálních vládách.

Jean-Charles Luperto, (PS), předseda parlamentu Frankofonního společenství;

Rudy Demotte, (PS), předseda vlády

Jean-Marc Nollet, (Ecolo), ministr veřejných funkcí, výzkumu, péče o děti;

André Antoine, CDH, ministr rozpočtu, financí, sportu, sociálního rozvoje;

Marie-Do. Simonet, (CDH), ministryně pro základní vzdělávání;

Jean-Claude Marcourt, (PS), ministr vysokoškolského vzdělávání;

Evelyne Huytebroeck, (Ecolo), ministryně pro mládež a pomoc mládeži, je také ministryní ve vládě Bruselského regionu;

Fadila Laanan, (PS), ministryně kultury, audiovizuální kultury, zdraví.

Region - hlavní město Brusel:

Vláda je složena z 8 ministrů, 5 z nich působilo i v předchozí vládě Charlese Picqué, 3 jsou noví. Charles Picqué je již po čtvrté předsedou bruselské vlády. 5 ministrů pochází z frankofonních politických stran, 3 z vlámských politických stran.

Françoise Dupuis, (PS), předsedkyně parlamentu regionu hlavního města Brusel;

Charles Picqué, (PS), předseda vlády;

Evelyne Huytebroeck, (Ecolo), ministryně životního prostředí, energie;

Benoît Cerexhe, (CDH), ministr zaměstnanosti, hospodářství, zahraničního obchodu, vědy a výzkumu;

Jean-Luc Vanraes, (Open VLD), ministr rozpočtu a financí;

Brigitte Grouwels, (CD&V), ministryně dopravy a veřejných prací;

Christos Doulkeridis, (Ecolo), ministr pro bytovou politiku a prezident Cocof; (pozn.: Komise frankofonního společenství v Bruselu);

Emir Kir, (PS), ministr ochrany národního bohatství, urbanismu a čistoty měst;

Bruno De Lille, (Groen), ministr dopravy.

Zdroj: URL: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000809/>> [2009-23-12]